

Zpět ke mši svaté

Napsal

PAP. PRELÁT

ROBERT MÄDER

Se svolením nakladatelství „Nazareth“ v Basileji

přeložil

TOM. COUFAL

Cyrilo - Metodějské knihkupectví
GUSTAVA FRANCLA V PRAZE

Nihil obstat.

Marianus Schaller O. S. B.,
ensor.

Imprimatur.

Pragae, die 17. Februarii 1938.

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius generalis.

N. 2447.

Předmluva.

„Zpět ke mši svatě“ je zápolení duchovní péče o primát ústředí nad periferií; toho, co je podstatné a hlavní nad tím, co je podmíněno časem a podružné; jednoho potřebného nad tím, co je přidáno.

Ústředím v křesťanství je Kristus stále v Církvi živoucí a stále vykupující. Ustavičná oběť Nového a věčného Zákona. Proto musí býti všecko ostatní, morální a pastorální, býti Kristocentrické; řekl bych missapetální. Z toho jednoho, že mše sv., musí všecko vycházeti a zase se k tomu jednomu vraceti.

Nová duchovní správa, nezapomínajíc periferií, má tento výslovný vztah k centru - Kristu. Duch liturgickoeucharistický ovládá a oplodňuje apoštolskou správu duší. Všecka tvorba vychází jako v prvotní Církvi z liturgickoeucharistické poslední Večeře Páně. „Zpět ke mši sv.“ nečiní ve formě a výstavbě žádného nároku na vědeckost a proto s oblibou opakováním své snahy upevňuje a ztužuje. Z praxe pro praksi chce prostě ukázati, jak duchovní správce velkoměsta snaží se ovládati problém ducha Kristocentrického a liturgicky eucharistického z různých stanovisk. Snad tak ukážeme mnohému spolubratru cestu, po které se ubíráti.

Spis tento odevzdáváme svým farníkům jako památku jubilejní na pětadvacáté roční trvání farnosti Sv. Ducha. Je to moderní program duchovní správy. Ostatně jsme toho mínění, že se ke mši sv. vrátiti musíme.

Basilej, v březnu 1937.

Robert Müder.

Mluva oltářů.

Listuji v úctyhodných archivech dějin lidstva. Co tam čtu? Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Touto skalní branou tvůrčích slov počíná existovati vesmír a s ním člověk. A co staví člověk pod vstupní portál této doby?

Co je prvním stavebním pomníkem, o kterém máme zprávu? Oltář! Dva oltáře a vedle nich oba první známí stavitelé oltářů a kněží, Kain a Abel. Potopa očistí povrch země. Obyvatelé archy otevrou novou dobu. A první zpráva této nové doby? Noe postavil Hospodinu oltář! Tak to pokračuje celým Starým zákonem. Když nastanou nové veliké hodiny, staví lidé zase nejprve oltáře. A největší, nejvýznamnější hodina všech století? To byla ona hodina velkopáteční, kdy byl posvěcen oltář kříže krví a slzami na Golgotě (skrže Krista) Kristem - knězem.

Od té doby nikdy už nepřestaly se u křesťanů stavěti oltáře a obětovati. Nové časy. noví kněží, nové oltáře. Oltáře, nejdůležitější pomníky po všecka tisíciletí! Lid, který staví oltáře a opatřuje jim kněze, je vynikající lid. A lid, který mluvě oltářů už nerozumí, je lid ubohý. *Mluva oltářů, co je to?*

Oltáře nesmějí býti pouhými uměleckými předměty. Oltáře jsou obětiště. obětní stoly. *Kde pak jsou ale oběti? První obětí je Ježíš. Víme, že ten, jenž vstoupil na oltářní stupně Golgoty, denně stotisíckrát na celém okrsku zemském dává v obět své tělo a svou krev. Než já se tážu ještě jednou jako se tázal Isák svého otce Abrahama: kde jsou oběti? A tentokrát dívám se na vás. Vy jste měli*

odvahu, stavěti oltáře. Tu už vám nelze couvnouti. Vy musíte mít též odvahu - jako Ježíš - tělo a život, majetek a krev nabídnouti Bohu; všecko!

Oltář mluví neúprosnou řečí. On je víc než obětní pokladnička nebo obětní miska. Zde se vkládají drobné mince, tam srdce. Zde něco, tam všecko. Obětní pokladnička počítá s tisícinami a desetitisícinami majetku; *oltář se stem procent.* Oltář není žádný kramářský výklad a žádná směnárna, kde člověk zase dostává zpět. Oltář mluví řečí hlavního přikázání: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši síly své. My si pořád myslíme, že srdce je koláč, který možno rozdělit na čtyři i více kousků. Větší kousek, rozumí se, přivlastníme napřed sobě. Jiný kousek dostane také bližní, jeden obchod, politika nebo zábava. Zbytek dostane milý dobrý Pán Bůh, aby zase dal uroditi se bramborám a ovoci a trávě na louce.

Bůh ale nežije ze zbytků a drobtů, které padají s našich stolů. Na stupních oltáře je vyslovena suverenita (svrchovanost) Boží bez výhrady. Obětní stůl je místem, kde se prohlašují nejvyšší, jedinečná panovnická a vlastnická práva na všecko, co je stvořeno. Oběť praví: Pane Bože, tu jsem; čiň se mnou, cokoliv chceš! Jsem tvůj, tvoje celá moje osobnost, moje inteligence, má vůle, můj život, má rodina, můj majetek. V politice vládne proporce (poměr). *Zákonem oltářů je absolutní, naprostá monarchie* (jedinovláda) Boží. Bůh jeden a jediný!

Intellexistis haec omnia? zeptal se jednou Ježíš svých učedníků; porozuměli všemu? *Mluva oltářů je velkomyslné, bezpodmínečné oddání se Bohu, Kristu, Církvi, papežství.*

Mluva oltářů je šírajícím ohněm. Oheň pálí, plane, zachvacuje. Oheň nezná žádné polovičatosti a chorobné neutrality. Oheň stravuje a ničí všechno, co je nečisté. Oheň chce ku předu, zachvacuje okolí, chce vládnout. Lide katolický! Nenech tento oheň svých oltářů nikdy uhasnout. Oltář jsi stavěl; nuže se svými kněžími také obětuj.

Ještě jedna myšlenka! Kdo něco na oltář položí, zřiká se toho. Kdo nějakou věc obětuje, odepírá si jejího požitku. *Mluva oltářů je mluvou odříkání.* Není žádnou světovou řečí. Málokdo jí rozumí. Dříve se stavěly kříže na rozcestí a tyto kříže volaly, jak praví kterýsi spisovatel, mimojdoucím: *Zříkej se! Odepírej si!* Dnes kdo jede drahou vidí po každém kilometru ujeté cesty několik reklam doporučujících čokoládu a čokoláda volá: *užívej!*

Dojdeme-li s čokoládou dále než s křížem, a především, jsme-li při tom šťastnější, je jiná otázka. Ne ten je spokojenější, kdo musí mnoho jísti a pít, aby měl dost; nýbrž ten, kdo málo potřebuje. Bohat je, kdo ničeho více nemá potřebí a to může býti i dělník. Chud je, kdo ještě mnoho potřebuje, a to může být i milionář. My vůbec potřebujeme víc, máme větší potřeby než staří. Naše potřeby vzrostly. To dokazují pivovary, obchodní domy, kinematografy, zábavní místnosti, sobotní večery a nedělní odpoledne.

Proti tomu je prostředek - oltář! Přeji každému jeho ušlechtilou zotavenou. Ale nemusíme jako většina těch, kdož stojí před výklady bazarů, vyznati, co jedenkrát pronesl Sokrates, když se díval na luxusní zboží vyložené na prodej: *Jak mnoho je toho, čeho nepotřebuji!* Nejsem žádným nepřitelem továren a dopravního života, žádným nepřitelem průmyslu a obchodu. Ale nechceme-li

s naším celým moderním průmyslem propadnouti materialismu, bezduchému shánění a plýtvání penězi, pak musíme jakožto věc *nejpotřebnější postaviti doprostřed strojů - oltář.*

Panovati nad penězi a statkem, panovati nad žízni a nádherou, stavěti oltáře hlásající odříkání, vím, to nezní synům a dcerám světa jako nějaká slavnostní myšlenka. Ale také vím, že bez odříkání nic velikého se požívačnými lidmi na světě nedokáže. *Kolébkou velikých mužů a velikých (slavných) žen je obětní stůl, je oltář, oltář se mší svatou a s knězem.*

Jsou náboženská vyznání, která mají jenom kazatelny. Jsou náboženská vyznání, která mají oltáře, ale oltáře jsou opuštěny, bez kněží. Jsou to tatáž náboženství, která si vždycky stýskají na prázdné lavice, na prázdné křestní a oddavkové matriky. A na druhé straně je náboženství, jehož kostely jsou přeplněny. Jsou to ty, ve kterých se denně obětuje. Věřící lid ví, co je hlavní věcí ve chrámě. *Srdcem a duší domu Božího - toť oltář! A u oltáře kněz.*

A na oltáři Beránek, jenž snímá hříchy světa. Jemu patří klanění lidu při pozdvihování. Hle, jak padají před Beránkem a všichni mají citery a misky zlaté plné vonných věcí. A zpívají píseň novou a říkají: Hoden jest Beránek vzíti čest a slávu a chválu. A veškeré tvorstvo, které jest na nebi i na zemi a pod zemí i na moři praví: Tomu, jenž sedí na trůně a Beránkovi, budiž čest a sláva i moc na věky; a všichni andělé obce volají: Amen! Amen! (Zjev. 5.).

Kdo obětuje?

Ve starokřesťanském bohoslužebném řádě byli tak zvaní katechumeni. Katechumeni nebyli ještě zasvěceni do tajemství oběti a musili proto před započítím vlastního obětního úkonu místo opustiti. Křesťanská bohoslužba byla považována za něco nevýslovně svatého, tak že přítomnost někoho nepokřtěného připadala věřícím jako profanace, jako zneuctění obětního místa. Jenom ti, kdož byli pojati do společenství svatých směli se blížiti k oltáři a obcovati nejvznešenějšímu tajemství, které se koná mezi nebem a zemí. *Obcovati společně bohoslužbě považovalo se za právo, čest a výsadu věřících* a proto bylo pro ně samozřejmostí.

Dnes už není rozdílu mezi zasvěcenými a nezasevěcenými. Není žádné arkanní discipliny nebo tajné nauky vůči pohanům a židům a jinověrcům a nepokřtěným. Všichni mohou věděti, co věříme, co chceme a co konáme. Výzva *ite missa est*, kterou druhdy jáhen před započítím obětního úkonu všecky vykázal, kdož k církevnímu společenství nepatřili, v té formě už neexistuje. Bohoslužba koná se na našich oltářích takorča *při otevřených dveřích*.

Přesto jsou i mezi těmi, kdož mají náležeti k vědoucím, mnozí, jimž je oltář, kolem něhož se křesťanský lid shromažďuje v den Páně, nepochopeným tajemstvím a slovo mše sv. slovem cizím, jež sice často mívají v ústech, ale jehož hlubší význam jim zůstává skryt. A to nikoliv proto, že neumějí latinsky. Jsouť prostí lidé, staré babičky, bez vzdělání, které sice nerozumějí žádnému latinskému

hlesu, jimž však je mše sv. ve svých velkých liniích otevřenou knihou.

Ne, neznalost latiny není překážkou porozumění a zájmu na mši svaté, nýbrž *duch času*, který znamená pravý opak toho, co se na oltáři koná. Jinak žádá Církev se svatým Pavlem v epištole: *Bohoslužba vaše budiž rozumná.* (Řím. 12. 1.). *Vězte, co konáte!*

Katolická bohoslužba sluje mše svatá. Ale to nás především nezajímá, jak se bohoslužba jmenuje, nýbrž *co jest*. Ne jméno, ale věc. Katolická bohoslužba je oběť N. Z. Jíti na mši svatou znamená jíti k oběti. A tu *náležejí k oběti nutně dva momenty: jedna osoba a jedna věc.* Chybí-li jeden z těchto dvou momentů, nemůže býti o oběti žádné řeči.

Osoba, která na obětním úkonu spolupůsobí, jmenuje se kněz. Věc, jež se dává, je obětní dar.

Zůstaňme především při pojmu kněz. *Kdo je kněz? Kdo slaví mši sv., oběť N. Z. na našich oltářích? V první řadě Kristus!* Není žádné mše svaté mimo tu, kterou slaví nebo slouží osobně Kristus. Jako zná křesťanství jenom jednoho Boha, tak zná jen jednoho kněze, Krista (I. Tim. 2,5.). Tak to stojí v Písmu. Tak praví víra. Máme na vůli, viděti v naší bohoslužbě prázdnou podívanou, oběť bez kněze, tedy oběť, jež není žádnou obětí, nebo si musíme mysliti při mši svaté u oltáře Krista.

Vidíme-li při tom toho vlastního (opravdového) obětníka nebo ne, to má podřízený význam. Pro víru má neviditelné zrovna takovou reální (věcnou) skutečnost jako viditelné. Držme se proto pevně toho: *kdykoliv se slaví (slouží) mše sv., kdykoliv v N. Z. podává se oběť, stojí u oltáře vždycky*

Kristus. Jíti na mši svatou znamená. obcovati ke cti Boží podávané oběti s osobně přítomným Kristem.

Ptali jsme se po knězi mše svaté. *Vedle neviditelného kněze, stojí při mši sv. u oltáře viditelný obětník.* Při své první mši sv. při poslední večeři, posvětil Kristus apoštoly na kněze. když slovy: „To činite na mou památku“, dal jim moc činiti totéž, co učinil sám. A toto kněžství uděluje se svátostí svcení dále a dále až do skonání světa. *Kristus neslaví svou nekrvavou oběť nikdy jinak než prostřednictvím viditelného kněze.* Jako není žádné mše sv. bez Krista, věčného velekněze. tak není žádné mše sv. bez posvěceného náměstka Kristova a nástupce apoštolů.

Tím ale není otázka o kněžství při katolické bohoslužbě ještě vyčerpána. Jestli mimo kněžstvo úřední ještě spolupůsobící kněžstvo. Kdo je pokřtěn, stal se údem tajemného mystického těla Kristova. Poněvadž však Kristus jako hlava je knězem. následuje z toho, že též jeho údové, t. j. věřící, mají jistý kněžský charakter. Když tedy obětuje hlava, musí proto věřící jakožto údové také spoluobětovati.

Co tedy znamená obcovati mši sv.? Nic menšího než: jakožto úd velekněze Krista konati své spolupůsobící kněžství. Věřící nejsou při oběti mešní žádnými nečinnými statisty. Nejsou též žádnými pouhými diváky a posluchači. Nesmějí býti pokládáni jenom za nábožné průvodce oběti. Jsou víc. *Působí aktivně (činně) jakožto spoluobětníci.*

Jenom kdo se cítí jako spoluobětník a spolukněz v nejvniternějším spojení s Kristem knězem a s knězem jakožto úřední osobností při bohosluž-

bě, jenom ten ví, co to znamená, že byl na mši svaté a že konal bohoslužbu.

Pak ale, na př. *nedělní farní bohoslužba*, je něčím tak *podivuhodně vzněšeným*, že se mu stane potřebou duše. *Pouze při mši svaté dosahuje člověk vrcholu své křesťanské důstojnosti na zemi. Nikdy není větším než před oltářem. Řekni mi jaké stanovisko zaujímáš ke mši sv., a já ti řeknu, čím jsi.*

Kdo ví, že katolická bohoslužba je shromážděním kněží, ví a zná teprve polovic o mši sv. *Jako není žádná mše sv. bez kněze, tak není žádná mše sv. bez daru. Teprve kněz a dar dohromady konají celou oběť.* Nyní víme, že tím vzácným darem, který se podává Všemohoucímu mši sv., je v první řadě tělo a krev Ježíšova. Kdo je však skutečným obětníkem, ten také ze svého vlastnictví obětuje to nejlepší, co má.

Kněží se nesmějí objeviti před oltářem s prázdnýma rukama. Starokřesťanská liturgie žádala, aby všichni, kdož mši sv. obcují, osobně a veřejně přispěli k obětnímu daru, který se ve mši sv. Bohu podává. Ještě r. 1078 nařídil papež Řehoř VII., že každý věřící má se dostaviti ke mši sv. s nějakým darem a nikoli s prázdnýma rukama.

Vycházelo se od myšlenky, která se ve S. Z. často vyslovuje: Před obličejem Hospodinovým neobjevis se s prázdnýma rukama. Na mnohých místech panuje dosud zvyk, že při zádušních mších sv. věřící při ofěře přinášejí své dary. K tomu ale podotýká sv. Augustin, že Bohu nezáleží tak mnoho na zevnějším daru, *ale mnohem více na věnování vlastní osobnosti.*

Dar je pouze znamením oběti srdce. To je při mši sv. věcí hlavní. Kdo nemůže položit na kně-

zovu patenu velkodušně své „já“, není žádným opravdovým knězem. Význam mše sv. mu zůstal utajen, byť by ji navštěvoval sebe častěji. Vpravdě dovedou mši svaté rozuměti pouze velkomyslné duše, jenom duše obětavé.

Žijeme v době stavění kostelů. Samozřejmě mohou býti stavební kameny ke chrámu obětními kameny. Bylo by to falešné (nenáležitě) a materialistické (hmotařské) domnění, mysliti si, že jde jenom o to, sehnat peníze, a že je lhostejno, odkud ty peníze jsou. *Penězi sice lze postavit zdivo*, ale žádnou svatyni. Svatyně, jakožto dům nadpřirozena je více rázu duchovního než hmotného (materiálního) a staví se stavivem dobrých skutků, modlitbou, postem a almužnou, které jsou posvěceny potem poctivé práce a slzami pokání.

Stavme tudíž, jako stavívali staří, z nezištné lásky a z radostného obětavého odříkání. Stavme v duchu oltáře a mše sv., jako učedníci Ukřižovaného. Stavební kámen pro kostel, pro zděný, hmotný kostel a pro chrám království Božího, je nám něčím posvátným. *Jsmo lidem kněžským. Kněží obětuji.*

Královské kněžstvo.

Den ze dne vstupujeme na Kalvarii. Oltář je středem katolicismu. Bez oltáře a oběti bylo by náboženství tělem bez srdce a duše. Než to nestačí, aby byly oltáře a aby se na těch oltářích oběť N. Z. denně obětovala. Nestačí, aby byly chrámy a v těch chrámech kněží. Jsme jedno tělo, jak sv. Pavel opět a opět zdůrazňuje. Chrám není

jenom svatyně, kněžiště čili kněžský chor nebo *presbytář*; patří k němu také *chrámová loď*. *Kněžský chor a loď tvoří teprve společně katolický chrám.*

Kněžský chor a loď jsou hlava a tělo. Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj, platí i zde. Loď musí se dívat ku předu. *Lid musí býti v živém spojení s oltářem.* Bohoslužba není věcí samotného kněze. Kněz nestojí u oltáře jako soukromá osoba, ani tenkrát nikoliv, kdyby byl v chrámě docela sám. Kněz je vždycky zástupcem křesťanstva a zvláště přítomných věřících. Mluví a jedná jejich jménem. Mše svatá je bohoslužbou lidu, tak jako je bohoslužbou kněze. I když je protestantské učení o všeobecném kněžství falešné a odporuje všemu podání 6000 roků; i když má kněz z vůle Boží plnomoci, které jej v důstojnosti vysoko povyšují nad lid, přece je úkolem lidu spolu se modlit a spoluobětovat a tak v jistém širším smyslu slova *skrže účast na bohoslužbě býti rodem kněžským*. Taková je víra Starého i Nového zákona.

Ve jménu S. Z. zdůrazňuje tuto pravdu veliký zákonodárce israelský: „*Vy budete mi královským kněžstvím a národem svatým*“ (Ex. 19, 6.) Totéž praví první papež, Petr: „*Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo a národ svatý*“ (I. Petr. 2,9.). Jinými slovy kněžiště a loď, kněžstvo a lid nejsou sice totéž, ale patří k sobě jako duše a tělo. Jedni modlíce se a obětující, druhí spolu se modlíce a spoluobětující, obojí však před tímtož oltářem. Odtud je na jevě, *jak má lid bohoslužbě obcovat. Nikoliv trpně (pasivně) nýbrž činně (aktivně)!* Ne pouze se dívat a poslouchat, nýbrž spolupůsobit. Tož nebýti pouhými čestnými údy! Ne pouze lenivě státi kolem! Takových, co kolem stojí, je

dnes tolik jako kdysi na hoře Kalvarii. Tělesně přítomní jsou duchovně nepřítomní. S pouhou tělesnou přítomností nemáme ještě žádnou službu Boží. Toho si musí býti pamětlivi *ti líní, němí a chladní*, kteří se nechťejí modlit. Jsou zde. ale nepatří k nám.

Vzítí si s sebou modlitební knihu a z ní číst, nestačí ještě k dokonalému duchovnímu obcování. Povšechně možná jest v naší modlitbě při službách Božích příliš mnoho *uchylování se na postranní vedlejší cesty soukromé pobožnosti*, příliš mnoho libůstek, příliš mnoho duchovního sobectví, umíněnosti, samolibosti. Když se modlíme, tvoříme příliš málo niterné svaté obcování, sjednocení a společenství duší a srdcí.

Když křesťané chodívali ještě do katakomb aby slavili svatá tajemství a přijímali chléb Boží, nebylo ještě modlitebních knih. Všickni patřili zářivýma očima na oběť v rukou knězových. S neobmezenou toužebností po Spasiteli sledovali posvátný úkon a s Ježíšem v srdci odcházeli ven do světa a mohli s úsměvem umírat. My chodíme do kostela, v němž kněz slouží mši svatou. Úkon je tentýž jako přede dvěma tisíci roků. My se též při mši svaté modlíme. ale *my se nemodlíme*, jak se jedenkrát vyslovil papež Pius X., *mši svatou*.

My se nemodlíme, jak bychom se modliti měli, společně s knězem, s Církví, s Kristem. My se nemodlíme jako svaté společenství ve spojení s oltářem. Modlíme se příliš málo katolicky, t. j. v duchovním spojení s obcováním svatých. Není snad možné jíti všude tak daleko, jak se nyní děje na mnohých místech, kde celá farnost s knězem u oltáře se modlí a hlasitě mu odpovídá, nejenom kostelník! Ale máme se o to snažiti. *Nejlep-*

ší pobožnost mešní je pobožnost Církve. Ideálem je používatí mešní knihy n. p. Schallerovy. Když se tak modlíme, modlíme se katoličtěji, více sjednocení s Kristem a Církví. Stáváme se královským kněžstvem. Loď se zase spojuje s oltářem.

Ale obcovati službám Božím neznamená jen modliti se s lidem, knězem, Kristem, Církví, nýbrž také spoluobětovati. Řekli jsme: nejde jen o pasivní (trpnou), ale též o aktivní (činnou) účast na bohoslužbě! Mše sv. je oběť; je skutečně živá oběť Kristova. Obcujeme-li oběti, pak je podmínkou pravdivost! Souhlas tvého vnitřního smýšlení s obětí na oltáři. Obětavé smýšlení! Bohoslužba, při které není žádného duchovního spříznění mezi návštěvníkem a obětí, je lež, je pokrytectví.

Pravdivost při stupňové modlitbě! Kněz, proniknut citem hříšnosti, hije se v prsa. Je-li tvá mše sv. pravdivá, pak jí také započni s duchem opravdové lítosti, vyznej před Bohem svou vinu. Odtrhni se od zlého návyku a zlé příležitosti. Potom teprv pokračuj dále.

Pravdivost při obětování! Je-li tvá mše sv. pravdivá, polož knězi něco na patěnu. Zřekni se nějakého pokrmu, nějaké malé radosti, nějakého peníze. Kdo se nemůže ničeho zříci, nemá vlastně práva slaviti spoluobětování.

Pravdivost při proměňování! Kristus oddává Bohu své tělo a svou krev, aby uznal jeho nejvyšší panovnická práva na člověka. Je-li tvá mše sv. pravdivá, pak budiž takovým zvláště též proměňování. Učiň velkodušný akt oddanosti celé své osobnosti, svého rozumu, svého života vůli věčné moudrosti, všemohoucnosti a svatosti.

Reči, aniž by ti tvé svědomí mohlo vytýkati, že „lžeš“; Ježíši tobě jsem živ, Ježíši tobě umírám, Ježíši tvůj chci býti v životě i ve smrti.

Pravdivost při přijímání! Přijímání, lat. Communio je spojení, spolčení. Spojení srdcí. Spojení duchů. Spojení činů. Přijímání praví: My všichni, kteří klečíme u téže mřížky, přijímáme téhož Spasitele, musíme státi k sobě a spoludržeti. Mezi křesťany nesmí býti žádných různic a žádných nepřátelství a žádné nesvornosti. Je-li tvá mše svatá pravdivá, není-li žádným veřejným pokrytectvím, zij se svým bližním jako s bratrem a sestrou. Trp a odříkej se!

Slovem: Pravdivost v celé bohoslužbě! Jsi-li přítomen, buď přítomen celý! Obětuj spolu. Usmíruj spolu! Trp spolu! Budiž Šimonem Cyrenským! Buď Veronikou! Buď bolestnou Matkou pod křížem. To je bohoslužba v duchu a v pravdě.

Jistá svěťice praví: Není to jedno, jak bývá mše svatá sloužena. Špatné sloužení mše svaté je věc hrozná! V jistém smyslu můžeme to říci též o těch, kdo se s námi modlí a s námi obětují, o věřících. Když je *mše svatá centrum (střed) křesťanství*, pak má způsob, jak jí obcujeme, rozhodný význam, je skutečně hroznou věcí. Víme-li, jak se kdo chová k oběti Kristově, když se před našima očima obnovuje, niterně i zevně, pak víme o něm dost.

Správné, niterné upřímné slavení bohoslužby je *stručný souhrn katolicismu*. Řekni mi, co soudíš o mši sv. a já ti řeknu, kdo jsi. Mše sv. je rozeznávacím znamením návštěvníků horoucích, vlažných nebo chladných.

Katolická akce a liturgie.

Pius XI. je nazýván: „*papež katolické akce*“. Je to ten papež, který od patnácti roků o ničem častěji nemluví než o spolupráci křesťanského lidu na díle katolické hierarchie. Celým jeho velkorysým pontifikátem vine se jedna přímá linie: národy obepínající idea o království Božím; myšlenka o Kristu - Králi. A katolická akce je mu vedle řádné duchovní správy a misie připravováním cesty, snižováním hor a pahrbků a vyplňováním údolí pro hlavní dráhu ku všeobecnému království Kristovu.

Ale ve vůdčí linii pontifikátu Pia XI. chybělo by něco, kdyby nebyl vydal ke 30. výročí svého kněžství apoštolskou konstituci *Divini cultus*; providenciální soudobý projev o liturgii a církevním zpěvu. *Katolická akce musí být též akcí liturgickou*. A je-li katolická akce spoluprací katolického lidu na vznešeném díle církevní hierarchie, pak nesmí být pouze spoluprací v učitelském a pastýřském úřadě, ale musí být též spoluprací v úřadě kněžském. *Úrchol katolické akce je katolická akce v bohoslužbě*. Jsou to proto dvě myšlenky, jež vyzařují z apoštolské konstituce sv. Otce.

První myšlenka: katolická akce: *také liturgickou akcí!* Druhá myšlenka: *katolická akce musí zpívat!*

Katolická akce též liturgickou akcí! Též bohoslužebným činem! Tu jako jinde musíme se přeučovat. Lidé moderní se domnívali, že jenom to je čin, co konají lidé pro lidi, co nese na čele značku politiky, kultury, obecného prospěchu. Ovšem! Jsme tu i pro druhé. Katolická akce je prací pro

druhé. je charitou, apoštolátem, službou pro všechny. Než my tu jsme přece především pro trojjediného Boha. *Katolická akce je v první řadě službou prokazovanou Nejvyššímu!* Největší čin člověka je bohoslužebný čin! *Opus Dei*, „dílo Boží“, jak tomu říkali starí. liturgie, služba ve svatyni! Liturgie, služba Boží, není jen věcí kněžskou, kněží, nýbrž i věcí lidu! *Opus publicum!* Věcí obecnou, věcí veřejnou!

Sv. otec mluví ve své apoštolské konstituci o *cizích nebo němých divácích*; a rozumí jimi věřící katolíky, praktikující křesťany. Dnes je možno mluvit o *krisi bohoslužby*. Tato krise nevystupuje všude stejně nebezpečně. Má své stupně, své rozmanité způsoby. Projevuje se jmenovitě jako krise náboženského společenského ducha. Kněz i lid modlí se na tomtéž (prostoru) místě a ve stejném čase. Vedle sebe; ale možná - ne už společně.

V jistém smyslu není to již jedna a táž bohoslužba v presbytáři a v lodi, ne stejné modlení, ne stejné jednání. Každý se modlí svou mší svatou pro sebe, nikoliv mší svatou jako je ta u oltáře. Člověk tu bývá divákem, ale ne spoluobčínkem. Cizím, a ne účastníkem. Němým statistou a nikoliv spoluhlavčím. Pasivním, ale nikoliv aktivním. Jde sice na mši svatou; ale namnoze chybí mu správný poměr k oltáři. Náboženská krise křesťanského lidu, o které se dnes tak mnoho mluví, je z většího dílu krisí náboženského společenského ducha.

Zvláště se projevuje jako *krise nedělních služeb Božích*. Nikdy se nejeví podivuhodný článek víry o obcování svatých a o královském kněžství katolického lidu v také slavnostní kráse jako právě o oficiálních (povinných) nedělních službách Bo-

žích. Nikdy nebývá člověk tak křesťanem. nikdy jindy se necítí v takové míře katolíkem.

Dnes jsou oficiální (povinné) nedělní služby Boží, hlavně ve městech, v nebezpečí, že se stanou nejnedbaleji navštěvovanými službami Božími farnosti. Příčiny? Jistý náboženský minimalismus, snaha aby bohoslužeb bylo co nejméně a aby byly co nejkratší. Jistý partikularismus, sklon k odděleným stavovským a třídním bohoslužbám; sport a chtivost zábav, jimž ranní mše sv. a pak mše sv. pozdní lépe vyhovuje.

Není ovšem návštěva hlavních služeb Božích vždycky všem možná. Připouštíme. Se vší shovívavostí připouštíme. Ale to vždy více se rozmáhající ulhybání povinným farním službám Božím je nepopíratelnou skutečností v náboženském životě našich dnů. Je to *hroucení hlavní pevnosti (hradu) Církve*. Tu nedávají žádnou náhradu katolické sjezdy nebo rodinné večery.

Nejkatoličtějším sjezdem a sociálním sdružením farnosti, co též dnes nejvíce účastníků získává a pohromadě drží je semknutí kolem oltáře, což též sv. Otec ve své konstituci jmenuje aktivním účastnictvím na slavení tajemství (mysterií) Církve a na jejich slavných a veřejných modlitbách. To jsou ve vynikající formě povinné farní služby Boží. Tu dosahuje katolická akce svého vrcholu v nejvznešenějším spolupůsobení na hierarchickém kněžství a na velekněžství Kristově. Katolická akce stává se ve farní bohoslužbě nejvzácnějším sociálním bohoslužebným činem.

Katolická akce musí též umět zpívat. Nemůžeme svět v sobě, svět nejniternějších myšlenek a citů v sobě tlumit. Musíme s nimi ven na světlo. Musíme ukázat, co myslíme a co cítíme. Musíme

mluvit. To nám též nestačí. *Teprve když jsme zpívali, odhalili jsme své nejhlubší nitro.* Ještě něco: píseň plní nadšením, rozněcuje a dobývá. Kdo zpívá, ten vítězí! Proto zpívá vlastenectví, láska k vlasti. Proto zpívá svět. Proto zpívá revoluce.

Proto musí zpívat i kostel! Nadšení pro víru a chvála Boha a vděčnost nutkají ke zpěvu. V prvotním křesťanství lid mučedníků a vyznavačů zpíval. V době pronásledování jásal do nebes své gloria a credo v podzemních katakombách. Napřed náležitě zazpívali, potom ve starých úctyhodných basilikách konali své služby Boží. Proto i císař Valens, stoupenec nauky Ariovy, když se zúčastnil veliké slavnosti Božího tajemství (mysteria), byl uchvácen do té doby nikdy neznámým úžasem a byl v nitru svým nesmírně dojat. V Miláně obviňovali bludaři sv. Ambrože, že strhuje lidi zpěvem liturgie, jak se pod dojmem těch zpěvů Augustin rozhodl pro přijetí křesťanství. (Pius XI. Divini cultus.)

Též katolický středověk miloval zpěv. Ale čím více si církevní zpěv osvojoval umělé formy, tím více ustupovala tato činná účast lidu na liturgickém latinském zpěvu chorálním. A s rozvojem mnohohlasého zpěvu, v XV. a XVI. století byl chorál vůbec vždy více odsunován stranou.

To byla chyba. *Jako má Církev svou řeč, latinu, tak má Církev svůj zpěv, chorál.* Gregoriánský chorál, jak se už Pius X. vyjádřil, má v nejvyšší míře církevní hudbou požadované vlastnosti, dobré formy a všeobecnost. Bývá také nazýván vlastním, pravým zpěvem římské Církve, který musí platiti vždy a všude za nejvyšší vzor, pro všechnu ostatní hudbu církevní.

Vícehlasý zpěv, jak Pius XI. výslovně ve své konstituci poznamenává, zaujímá teprve místo druhé. Co se tkne zpěvu s instrumentální hudbou, praví papež s důrazem, že podle církevního pojetí rozhodně neplatí za dokonalejší způsob hudby, která by byla pro bohoslužby vhodnější. *Ne nástroj, ale hlas má panovati ve chrámě! Hlas kněze, hlas choru, hlas lidu.*

Tady zasahuje papež katolické akce. S rozhodností nejvyššího zákonodárce žádá: „Aby věřící brali čilou účast na bohoslužbě, budiž gregoriánský chorál v užívání lidu zase navrácen, v tom, co se lidu dotýká“. Věřící nesmějí už zůstávati při službách Božích „jako cizí nebo němí diváci“. U každého farního kostela budiž zřízena chlapecká škola zpěvu. Lid buď do liturgického zpěvu zaúčen, zvláště školami, zbožnými družinami a jinými spolky. *Katolická akce je též spoluprací s kněžstvím a proto též činným účastenstvím na církevním slavení mysterií (tajemství) a na slavném a veřejném účastenství církevních modliteb.*

Apoštolská konstituce *Divini cultus* Pia XI. má působit pro nové procitnutí církevního života jako zázrak na hluchoněmém.

Pius XI. pronáší své ejeta! Otevři se! Němí mají zase mluvit. Lide katolický, rozohni svým liturgickým zpěvem vlažnou, sesvětštělou moderní dobu opět pro nebe.

V dějinách církevního zpěvu bylo období caecilíánské, obnovy církevního zpěvu sborového. Tak začniž nyní období (perioda) kvetoucího lidového zpěvu liturgického.

Liturgický zpěv lidu je apoštolát, je katolickou akcí! *Kdo zpívá, vítězí!*

Myšlenka pospolitosti (vespolnosti).

Opět nás svolaly zvony. Co všední den rozptyluje, má zase spojit neděle. Při farních bohoslužbách nedělních necítíme jen, že nás tu je tolik a tolik osob soukromých, jež se nahodile v téže chvíli sešly na stejném místě. Cítíme se tu jako celek, jako jednota, jako společnost. A dnes, kdy síla sobectví i nejsvětější a nejsilnější svazy uvolňuje, nutno *přitažlivou sílu myšlenky na pospolitost* více než jindy zdůrazňovati a hájiti. Proti modernímu volání „Pryč od sebe“ musíme hlásati „*zpátky k sobě*“, „*k centru*“.

Ať se o nás opět může říkati, co píše Skutky apoštolské o prvotní církevní obci: „*Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši*“. „*Trvali (pevně) v (bratrském) obcování*“. (Sk. ap. 2,42; 4,32.). Nic však tohoto katolického ducha pospolitosti tolik neposiluje jako *farní služby Boží*. Proto tak záleží velice na tom, jak se k farním bohoslužbám stavíme, jsme-li při mši sv. pouhými trpnými diváky, nebo se jí aktivně zúčastňujeme, jakožto rod kněžský, jako *společnost, jež se shromažďuje ke společné oběti, ke společné modlitbě a ke společnému stolu*. Především *ke společné oběti!* Nesmíme přicházeti k oltáři s prázdnýma rukama. Mše sv. je obět. Obětovati znamená dávat. Obětním darem chceme slavně uznati nejvyšší, obecné, dokonalé, vlastnické a panovnické právo Boží na všechno stvoření. Proto je podání oběti vyznáním víry a službou Boží. To je tak pravdivé, že bez obětního daru podle přesvědčení všech století nemůže vůbec býti o skutečné bohoslužbě ani řeči.

V starokřesťanské bohoslužbě *rozumělo se to samo sebou*. Věřící přinášeli při společné oběři své dary na oltář: chléb a víno a ještě také jiné dary. Z těchto obětních darů byla část oddělena pro bohoslužbu, kdežto ostatku se použilo na potřeby chrámové, pro chudé a na vydržování duchovních. *Všecho žilo z oltářů*. Tak hluboko bylo v apoštolské době a ještě dlouho po ní, všechno proniknuto tou myšlenkou:

Ke službám Božím shromáždění věřící tvoří obětní společnost. A společně obětovati znamená: společně jedni za druhé dávat.

Donášení obětních darů později přestalo. Církev opatrovala obětní chléb a obětní víno k bohoslužbám skrze kněze sama. Zvyklosti se mohou měnit; duch musí zůstat. Duch bohoslužby ale je nezměnitelný. A k duchu bohoslužby patří myšlenka: *Bohoslužba je společnost obětní*.

To si máme v první hlavní části mše sv. živě uvědomovati. Hostii, která při obětování spočívá na pateně, má každý z přítomných jako svůj obětní dar položit na patenu a obětovati Bohu. Vždyť také všichni svými dary k tomu přispěli. Je to jejich hostie. Hostie ode všech a za všechny! Tato hostie, ode všech a za všechny obětovaná je výrazem obětní pospolitosti všech.

Ale při tom nemáme zůstat. Obětní pospolitá myšlenka má také sociálně se projevovati. Máme býti jedním srdcem a jednou duší, vzájemně jako bratři a sestry, máme na sebe mysliti, míti spolu soucit a společně si pomáhati. Pro tuto společnou obětní myšlenku máme při kolektě (oběři) rádi a dle nejlepší možnosti spolu se zúčastniti. Jak bychom chtěli oběti obcovati a neobětovati?! Jak může kdo k obětní společnosti (pospolitosti) nále-

žeti, ale něco obětovati - pokládati za obtíž, za břímě? Jak může kdo jíti na mši sv. s prázdnou rukou?

Druhé. K bohoslužbě shromáždění věřící tvoří *společnost modlitelů*. Sv. Pavel žádá ve svém listě k Římanům od křesťanů, aby byli jedné mysli a svorně a jednostejně oslavovali Boha, Otce Pána našeho Ježíše Krista. (Řím. 15, 5.6.) Proto je liturgie *modlením společným*. Nehledě k některým výjimkám mluví kněz u oltáře ve množném čísle. Praví: modlíme se a nikoliv já se modlím.

Dříve se modlíval nebo zpíval také všecken lid, zpíval svatou liturgii s knězem. Církevní zpěv, to byl zpěv lidu. Bohoslužba dala se v pravdě *unanimis, uno ore*, jak se jedenkrát vyjadřuje sv. Pavel. *Jednomyslně a jednohlasně*. Jako hukot mnohých vod. Všecko se spoluúčastnilo. Všichni se modlili. Tato součinnost celé obce při službách Božích se dnes z mnohých myslí vytratila. *Kněz u oltáře osaměl*. Když mluví, chybí ozvěna, není resonance a reakce, není stejnozvuku a stejného cítění v lidu. Jak napsal Petr Gebler: Ústa i oko i ucho a možná i srdce jsou někde jinde. Ústa se nemodlí svaté texty liturgie s knězem. Oko se nedívá na to, co se děje na oltáři. Ucho neslyší, co kněz praví. Pořád člověk myslí a přemítá o něčem jiném. Pobožnost se koná, ale duch se obětí nezaměstnává, těká jinde. A ještě něco horšího. Modlitba věřících nenachází se často vůbec na výši bohoslužebného myšlení. Bývá tak nicotná, tak nízká, tak obmezená. Pořád jen modlitba za sebe samého. *Člověk se zabývá většinou jen soukromými, osobními potřebami*, koná se málo modliteb katolických, příliš málo prostorně a hluboce a vysoko nesených. Bohoslužba mše sv. není věcí soukro-

mou. Nikdy! Je to vždycky věc společnosti, věc všeho lidstva, věc Boží. Smíme ovšem přinášet k oltáři i své drobné potřeby a zájmy, ale nemáme se jimi spokojovati, pouze na ně mysliti.

Musíme míti zřetel na hlavní věc: na chválu a čest a slávu tomu, který sedí na trůně! Na bohoslužbu! Na klanění, na díkučinění, na smiřování. Potom musíme pojmuti do modlitby veliké říšské zájmy světové Církve: *vítězství nad bludy, osvobození od tyranů, rozšíření evangelia, svatost kněžstva*. Při mši sv. zvláště v kanonu farní nedělní bohoslužby musí se osvědčiti pravdivým slovo sv. Pavla: „*Pro vás otevřelo se srdce naše*“ (II. Kor. 6, 11.) „*Bohoslužba je společná modlitba, modlitba všech a modlitba za všechny*“.

Třetí. Věřící shromáždění k bohoslužbě tvoří *společnost stolní*. Ti, kdož společně obětují a společně se klanějí, mají též společně jísti. K obětování a proměnění patří také přijímání; obětní hostina obětní obce, čímž nabývá svého výrazu a uskutečnění nejniternější duševní sjednocení s obětí Kristovou. Prvním křesťanům se to zase rozumělo samo sebou, aby všichni, kdo se dostavili k obětní slavnosti (k slavné oběti), také se zúčastnili obětní hostiny, svatého přijímání. *Žádné společné oběti a žádné společné modlitby bez společného stolu*. Rodina jídá v stejném čase a na stejném místě. Nezúčastniti se rodinného stolování pokládáno bylo za nepřirozené. Církev nikdy nepustila se zřetele tuto ideální oslavu svatého přijímání: Sněm tridentský prohlásil: Svatá církevní shromáždění (sněm) přeje si, aby při všech mších přítomní věřící nejen duchovně nýbrž také svátostně přijímali eucharistii. Ideální oslavou přijímání. je společné přijímání farnosti při společ-

né bohoslužbě farní! Dokonalé eucharistické stolování všech věřících ke kostelu příslušných.

Kde to nelze provést, je žádoucí *alespoň duchovní společné stolování všech shromážděných věřících* při přijímání knězově, obnovení citu soudržnosti všech farních příslušníků v Kristu a s Kristem, živý akt víry v obcování svatých! Necítíme-li se po sv. přijímání farních bohoslužeb jako lidem Božím, jako rodinou, jedním srdcem a jednou duší, dokazujeme, že smyslu mše sv. dosud nerozumíme. Mše sv. je mysterium fidei, velikým tajemstvím katolické víry. Přítomnou Golgotou. Mezi námi obětujícím veleknězem, Ježíšem Kristem. Naše postavení ke mši sv., jak se k ní chováme a o ní smýšlíme, je měřítkem našeho náboženského života. Řekni mi, jak o mši sv. smýšlíš, a povím ti, jaký je tvůj poměr k Bohu. Řekni mi, jak spolu slavíš obětování, proměňování a přijímání, a povím ti, jaký je tvůj poměr k Církvi. *Jaká tvá mše sv., takové tvé křesťanství a takovys ty.*

Součinnost.

Kristus není žádný tajný učitel. Nehlásal žádnou tak zv. esoterickou nauku pro zasvěcence: Jeho náboženství je lidové náboženství. Zvěstoval ovšem jisté pravdy nejprve v menším kruhu svých učedníků, ale ne, aby zůstaly pravdami tajnými, naopak. Ve své instrukci k apoštolům výslovně poznamenal: nic není skryto, co nebude odkryto, a nic tajno, co nebude zvěděno. Co vám pravím ve tmě, povězte na světle, a co slyšíte v ucho, hlá-

sejte na střechách (Mat. 10, 26, 27.). *Křesťanství je náboženství zjevené; náboženství pro všechny!*

Kdyby mu bylo potřebí nějakého závoje, pak by to musila býti opona jako ve S. Z., která kůr a Nejsvětější ukrývala zrakům lidu. Avšak záclona která se o Velkém pátku roztrhla, nebyla už v N. Z. mezi kůrem a lodí zavěšena. Hlavní oltář se svatostánkem je sice od věřících oddělen, ale nikoliv odtržen.

Lid vidí do Nejsvětějšího. Lid pohlíží na oltář jako byl svědkem krvavé bohoslužebné oběti na Golgotě. Z toho následuje: v tom spočívá smysl a duch katolické Církve, vždy vroucněji utvářet vztahy mezi Nejsvětějším a věřícími.

Nemůže býti jenom úkolem kazatelny čas od času vysvětlovati pouze připadající nedělní evangelium nebo epištolu, ale celá bohoslužba, jejíž evangelium a kázání je toliko jednou částí, má se lidu vždy více a srozumitelněji vykládati. Lidé vzadu v lodi mají věděti, co se děje v předu v presbytáři. Spočívá tudíž zcela v úmyslech Církve, jestliže znovu důrazně hlásáme heslo: blíže k Nejsvětějšmu! *Více kontaktu, více styku s obětí na oltáři!*

Protože se může bohoslužba konati dvojím způsobem, slavnějším, tak zvanou zpívanou mší svatou, a prostějším formou, totiž mší svatou tichou, dlužno přirozeně voliti dvě cesty k dosažení žádoucího cíle. Blíž k oltáři při oficielní bohoslužbě nedělní! Blíž k oltáři při každé mši svaté! Duch vespolečnosti při slavné bohoslužbě dosahuje se společným zpěvem. A tu promluvili zřetelně papežové Pius X. a XI.: budiž pečováno o to, aby v lidu zase byl zaveden zpěv gregoriánský tak,

aby věřící znova brali činnou účast na bohoslužbě, jak tomu bývalo dřív.

Jsme katolíci. Řídíme se právě proto, že jsme katolíky. ve svých chrámových projevech, ve svém činném účasti bohoslužebném nikoliv nějakými zavládnuvšími zvyklostmi, ani osobními libůstkami, nýbrž přáním a vůlí své svaté matky, Církve.

Proto musíme všemi prostředky usilovati o to, aby ještě více obliby došel, byl cvičen a pěstován oficiální zpěv církevní, totiž chorál. Kdokoliv je proniknut pravým církevním duchem, nebude se v té věci nejen stavěti na odpor, ať potají nebo zjevně, ale bude tyto snahy se vši radostí a čílostí podporovati, a zvláště všemožně se přičiňovati, aby se stal chorál vždy více a více kostelním zpěvem lidu.

Roku 1787. povstalo v katolickém kostele v Rüdesheimu (v Německu) o svátku sv. Jana Křtitele veliké pobouření. Lid rüdesheimský totiž lpěl, jako i jiné obce v Porýní, s velikou láskou na církevní liturgii a na latinském lidovém zpěvu. Tu se stalo, že josefinská vrchnost zavedla a nařídila nový kostelní zpěvník, s písněmi jenom německými, a úplně z něho vyloučila liturgický zpěv lidu. Účelem toho nařízení bylo odstraniti až do té doby obvyklý lidový chorál.

Kněz u oltáře zazpíval právě Gloria. Některé školní děti, ve škole k tomu vyceповané, chtěly podle nového zpěvníčku pokračovati dále písní německou. Ale vzadu v chrámě nastal mezi lidem neklid a syčení, a muži vši silou a mohutností svých hlasů zabrali a pokračovali:

„Et in terra pax hominibus“. A v Rüdesheimu zpívalo se latinsky, až kurfiřt tam poslal dvě setniny pěšáků a dvě čety husarů s děly a přátele

starých liturgických zpěvů jako rebelanty odsoudil k přísným trestům v káznici.

Tento případ dosvědčuje, že *je možno lid, nejen románský, ale i německý a slovanský pro chorál docela dobře vychovati, ba přímo nadchnouti*. Matka, Církev, učí a mluví řečí všech svých dětí různých národností. Je proto slušno a správně, aby se i děti naučily při bohoslužbě řeči své matky, totiž latinsky.

Než bohoslužby se konávají velmi často způsobem méně slavným, totiž toliko tichou mší svatou. A tu se duch pospolitosti uplatňuje především tak, že se lid spolu s knězem modlí liturgické texty. *Při svaté oběti rozeznáváme čtveré modlitby. Na prvním místě kněžské modlitby* v užším smyslu slova: Kněz slaví svatou oběť jako oficielní, úřední, osoba ve jménu Církve. On sám, k tomu posvěcený koná obětní úkon v jeho třech hlavních částech. On sám modlí se oficielně souvisící obětní modlitby, n. p. orace, prefaci, kanon. t. j. modlitby před proměňováním a po proměňování, a pater noster. Aby se kdo mohl tyto modlitby modliti oficielně, musí býti knězem. O tom tedy nemůže býti řeči, že by věřící i zde při mši sv. ujmouti se mohli slova. Mohou a mají tak činiti jen soukromně, ve formě čistě osobní; ale nikoliv jako kněz a s knězem spolu.

Potom jsou *modlitby církevních služebníků*, jimž se dostalo k nim příslušného svěcení, totiž jáhna, který zpívá evangelium a podjáhna, který čte epištolu. Při tiché mši sv. plní úkony jáhnovy a podjáhny kněz sám, tedy i čtení epištoly a zpívání evangelia. Jakožto oficielní úkony ani ty nejsou věcí věřících.

Za třetí modlitby zpěváků, tak zvaná schola cantorum. Ti zpívají introit, graduale, offertorium a communio. Tito zpěváci, cantores, patřivali také dříve k církevním osobám úředním, k lektorům totiž. Dnes je zastupují laikové, chlapci nebo muži. Církevní zpěváci, kteří při mši sv. zpívají tak zvané střídavé zpěvy, konají i nyní ještě, ačkoliv jsou laici, úřad církevní. Proto ženy, které nejsou způsobilé zastávat církevní úřad, nemají tu oficielně spoluúčinkovati. Jakožto funkce církevní, ani lid je nemá konati oficielně. Nanejvýš by se je mohli modliti neoficielně předmodlíváči jazykem mateřským.

Za čtvrté máme při mši sv. modlitby kostelníka. Kostelník má dvojí rozdílné funkce; je jednak náhradníkem církevní úřední osoby, totiž akolyty, který dostává od biskupa svěcením akolytátu oprávnění posluhovati knězi při mši svaté. Jednak je tu ministrant nebo kostelník zástupcem lidu. Tu je zřejmo, že ony modlitby, jež se modlí ministrant jménem lidu, taky lid sám oficielně při mši sv. konati může, tedy celou modlitbu stupňovou a vůbec responsoria (amen atd.). Pak jsou, jak vysvítá z dějin, vlastní lidové modlitby *kyrie eleison*, *gloria*, *credo*, *sanctus* a *benedictus*, *agnus dei*, *confiteor* a *domine non sum dignus* před přijímáním věřících.

A co říkají dějiny o společném slavení bohoslužeb lidu s kněžími? V prvních třech stoletích měla svatá oběť povahu pobožnosti výslovně společné. Věřící zpívali hromadně při bohoslužbě a odpovídali na modlitby knězovy. Čtvrtým stoletím, po době pronásledování křesťanů, stala se bohoslužba slavnější. Ráz vespolečnosti vystupoval ještě zřejměji. Biskup slavil mši svatou se vším

duchovenstvem. Zpěváci a věřící účastnili se aktivně. Lidem zpívané amen dunělo, jak praví sv. Jan Zlatoústý, kostelem jako hřmění. Sedmým stoletím, aby se pobožnosti knězově vyšlo vstříc a aby se věřícím usnadnila návštěva bohoslužby, nastal zvyk mší svatých tichých.

Tichá mše sv. je zjednodušením slavné veřejné bohoslužby. Mše sv. zůstává tím, čím vždycky byla, společnou obětní slavností kněze a věřících.

Žádná mše sv. se nesmí sloužiti. nebyl-li by lid při ní zastoupen alespoň jedním zástupcem, kostelníkem nebo ministrantem. Modlitbami, n. př. Dominus vobiscum, obrací se ke všem přítomným. Nic se samo sebou více nerozumí, než aby všichni přítomní odpovídali a spolu oběť slavili.

Bohužel z lidu se tato samozřejmost během času namnoze vytratila. Veliký počet návštěvníků kostela, rozdělení kostela na rozličné kaple, nedostatečné rozumění latinské řeči, okolnost, že v témže čase sloužily se v kostele rozličné mše sv., zavedení vícehlasého zpěvu. - to všecko bylo příčinou, že se věřící jak zpívané tak zvláště tiché mše sv. již neúčastňovali aktivně a to tím méně, když pronikáním protestantství ubývalo společného života náboženského. Věřící bývali sice ještě pohromadě na jednom místě, ale modlíce se uchýlovali se vždy více na své zvláštní cesty. Mezi knězem u oltáře a lidem v lodi zavládla jakási rozluka, nebo alespoň rozvod. Proto Pius XI. vydal heslo: Žádní němí diváci! Musíme se zase modliti, jako se modlili první křesťané. Musíme se modliti opravdu katolicky, jako obec, jako společnost. Při mši sv. zpívané i tiché. Neblahá politika a hospodářské boje nás roztrhly. My si spolu už nerozumíme. Společná modlitba bohoslužebná a všeobecný cho-

rál jsou důležité prostředky, abychom se duchovně zase sblížili.

Hnutí liturgické je vynikajícím, nadpřirozeným prostředkem k rozluštění oněch obtíží, které označujeme jako otázku sociální.

Je zřejmé, že se v liturgické součinnosti svědomitě držíme předpisů a směrnic svatého Otce a biskupů. Ale jisto jest, budeme-li se jako první křesťané společně modliti a obětovati, a účastňovati se obětního stolu, budeme také umět více společně žíti.

Asperges.

Pokaždé, když je neděle, potkáváme Ježíše. Pak zůstaneme zdaleka stát, pozvedneme hlas a prosíme: *Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!* On na nás pohlédne tak, jak jenom on je s to, a praví: Jděte a ukažte se kněžím. A stane se, když k nim jdeme, že býváme očistěni.

Starozákonní obřad očisťování od malomocenství opakuje se o nedělích při počátku farní bohoslužby. Tento očisťující obřad jmenuje se: *Asperges*. Pokropení vodou je buďto něco k smíchu nebo něco k pláči vážného, dle toho, je-li kdo hlavou povrchní nebo člověkem do sebe zabraným, zahloubaným; je-li zaujat jenom přirozeností nebo nadpřirozeností.

Pokropování tajemnou vodou v den Páně pokládáme za významnou upomínku na onen okamžik, kdy jsme se znovuzrodili z vody a Ducha svatého. Asperges je nám památkou na sv. křest. Vždycky k nám promlouvá: „Svlečte se sebe člo-

věka starého s jeho skutky a oblečte nového“ (Kol. 3, 9.). Buďte čisti. *Pod nedělním oděvem noste též nedělní duši.*

Řeč obřadu *Asperges* znamená „*Buď čist*“. Tak se zpívá: Pokrop mne, o Pane, hysopem a očištěn budu; obmyj mne a nad sním zbílen budu. Kdo musí býti umyt, přiznává, že není čistý. To nechťejí mnozí připustiti. Omývají jenom své ruce v *Pilátově umyvadle*.

Člověk si mne své ruce a bez ustání volá: Já jsem nevinný. Já si vskutku nemám co vyčítat. Ničeho zlého jsem se nedopustil. Nemám se z čeho zpovídat. A proto vlastně ani neshledávám, proč bych už při *asperges* měl býti v kostele přítomen.

Tito bílí beránci daří se zvláště *na pastvě moderního liberalismu*. Moderní liberalismus má do sebe cosi pokryteckého, samolibého, svatoušského. Nemá proto pochopitelně žádného zalíbení v 50. kajícím žalmu skroušeného cizoložníka a vraha, od něhož jsou ta slova v *Asperges*.

Nic není nebezpečnějšího než tato moderní nectnost; pokládati sebe za svatého a sama sebe okuřovati. Žádného nemocného nevyлéčíte s většími obtížemi než toho, který nemocným býti nechce; (který nevěří, že nemocen je). Žádného žáka nepopozujete ku předu s většími nesnázemi, než toho, který myslí, že nikdy žádné chyby nedělá. A žádného zločince neobráíte tak těžko jako toho s tím Pilátovým umyvadlem.

Ale také kropenka se svěcenou vodou sama toho nedokáže, i kdyby ti ji všecku vylili na hlavu. Voda toho *asperges* nesmí přijíti pouze na tvůj oděv nebo na tvoji hlavu. Musí proniknout až ke tvé duši a tam způsobiti spasitelnou reakci. Musíš přinésti dobrou vůli.

Hlavní věcí k očištění je voda, ovšem! *Ale je potřebí i ruky, aby se ji člověk umyl.* Hlavní věcí je milost, ale člověk musí s ní spolupůsobiti. Hlavní věcí je drahocenná krev Pána našeho, ale člověk ji musí přijímati s věrou. Tak ani samotná kropenka se svčcenou vodou a samotné asperges nepostačí. To by byla pověra.

Naopak: tření ruky samotné bez vody, vlastní námaha bez milosti, také nepovede k cíli. O tření samotné bez vody, *o obnovu člověka pouze z vlastní síly pokoušejí se pelagiáni.* Tato sekta je dnes velice rozšířena. Též mnozí katolíci k ní nevědomky náleží. Trou ruce nadarmo, ať u domácího krbu nebo ve škole nebo ve sněmovně. *Lidstvo touto metodou nebude čistší, i kdyby ji tisíc reformních umělců doporučovalo.*

Někdo řekl: beze mne nemůžete nic činiti. Bez golgotské vody milosti nebudete čisti. *Voda, mnil starý jeden filosof, je počátek všech věcí.* To platí zcela jistě ještě více o světě mravním než o hmotném.

Nenarodíte-li se znovu z vody a Ducha svatého, nevejdete do života. Na to nás pamatuje asperges. Čist budeš jenom skrze toho Nejčistšího, svatým skrze Nejsvětějšího, skrze Ježíše.

Mám ti připomněti účín toho asperges? Když se vrátíš z nedělních bohoslužeb mezi lidi očištěn, musíš také čistým zůstat! *Čisté buďtež ruce tvé v budoucnosti!* Nelze souditi, že katolické ruce jsou vždycky čisté.

Samolibá, domnělá spravedlnost přivedla to tak daleko, že jsou dnes nejnemožnější věci možné a nejprůkrější protivy spojené. Co všechno projde v týdnu bez výčitek svědomí těma katolickýma rukama, které se v neděli ponořují do kropenky.

které se zbožně spínají k modlitbě a které při pozdvihování pokorně v prsa se bijí!

Jak se znečišťují všemi těmi *moderními obchodními praktikami*? Jak mnoho skvrn nepoctivosti, nepravdivosti, šidby, lakotivosti usazuje se často na těchto katolických rukách, které přišly v neděli do styku se svěcenou vodou? Jak snadno se dnes zapomíná, že *žádné obchodní podnikání není neutrální, (nelišné), ale že je každé bez výjimky buďto dobré nebo špatné. a proto slouží buďto Bohu nebo ďáblu!*

Každá obchodní reklama. každá koupě nebo prodej, každé upravování mzdy a služného, každá nájemní smlouva je otázkou svědomí, aktem spravedlnosti nebo nespravedlnosti, pravdy nebo lži, sociální lásky nebo protisociálního sobectví.

Nezapomeň na to! Podívej se vždycky čas od času na své ruce, jsou-li čisté! Tělesná čistota samotná toho nečiní. Mezi slušnými křesťany je potřebí též jisté mravní čistotnosti rukou v obchodování a obcování denním.

***Čisté ruce i v duchovním styku se světem!* Ve smyslu listu sv. Jakuba: „Nábožnost čistá a neposkvrněná před Bohem a Otcem je . . . zachovati se neposkvrněným od tohoto světa“. (1, 27). Pan svět je špinavý; dnes zvláště. Svět se stal nestoudným a prodejným jako poběhlice, jako běhna. Písmo sv. to řeklo dost často; v obou zákonech. Všecko, co se té poběhlice dotkne, se znečistí a poskvrní.**

Svět jde proti tobě jako běhna zcela zvlášť v podobě *pisemnictví* (literatury) a *tiskovin*.- Jsou jen nemnozí, kteří z jejího poháru nepijí. „Obyvatelé země opojili se smilným vínem“, praví Písmo sv. po svém nezastřeném způsobu (Zjev. 17. 2.). Užřel

jsem ženu, ana sedí na šelmě šarlatové, plné jmen rouhavých se sedmi hlavami a deseti rohy. Byla oděna nacheť a šarlatem a ozdobena zlatem a drahokamem a perlami. A měla ve své ruce pohár zlatý, plný ohavnosti a nečistoty svého smilství“.

(Zjev. 17. 3. 4.)

Ta šelma šarlatová toť moderní revoluce proti Bohu a Církvi. (Žena je svět, Pohár - tisk.) Nepij z něho! Netrp ve své domácnosti žádnou knihu, i kdyby byla sebe sličněji vázaná, žádnou brožurku, žádný časopis, žádný list, který je proti tvému Nejsvětějšímu, proti katolické pravdě a proti křesťanskému mravu! Neposkvrň si tím svou ruku a svůj rodinný stůl a svou domácí knihovnu.

Spal je. *Jsi katolík. Čistá a neposkvrněná Boží služba je tato: neposkvrněným se zachovati od nestoudného světa.* Posvěcená voda aspergilu nesmí v neděli padati marně na tvoji ruku.

Je neděle. Den Páně. Den znovuzrození a očisty. Jakýsi den tvého křtu. Něčím, jako *bílá neděle*. V bílých oděvech ubírali se staří křesťané od křtelnice, když je posvěcená voda očistila. Tak mají křesťané nyní po nedělním asperges kráčet moderním světem! *Bílí a čistí!* V rouchu dítek Božích! Zářivý příklad skrze všechny ulice! *Jinak než ti druzí!*

Co ale prospěje neděle, nepodaří-li se jí též ze všedních dní neděle dělati. K čemu služby Boží, nedovedeme-li konec konců, také život uzpůsobit v bohoslužbu? Jaký účel má, kdybychom se sice očistili, ale nechtěli zůstat čistými? Asperges me Domine! Pokropiž mne, o Pane, a očistěn budu. Obmyj mne. a nad sním zbílen budu!

Dominus vobiscum.

Především záleží na tom, aby bez ustání voláno bylo do světa to jedno potřebné. to nejdůležitější. *Tím nejdůležitějším ve stvoření, ve tvorstvu je Ježíš.* Všecko se musí prohlásit pro něho nebo proti němu. V něm je stvořeno všecko viditelné i neviditelné na nebi i na zemi. Všecko je skrze něho a pro něho. V něm všecko stojí. A on jest hlavou těla, to jest Církve a ve všem má přednost; ve všem je nejprvnější! Tak píše sv. Pavel v listě ke koloským (1, 15, násl.). Naše celá moudrost spočívá proto v tom, abychom všecko, co jest na nebi i co jest na zemi spojovali opět v Kristu, jakožto hlavě. (Ef. 1,10.) Co věrouka hlásá a mravověda požaduje, to musí býti též obsahem modlitby. *Oltář a kazatelna chtějí totéž.* Odtud to volání, které při bohoslužbě z Nejsvětějšího k obci věřících stále zaznívá:

Dominus vobiscum! Pán budiž s vámi! Ježíš stále u vás. Vy stále u Ježíše. Vy a Ježíš buďtež nerozlučně spojeni!

Tak se stává pozdrav Dominus vobiscum, kněžský to žehnající pozdrav lidu, slavnostním výrazem centrálního tajemství křesťanského: Ježíš a věřící, hlava a údové; vždy a všudy pohromadě spolu! Volání Dominus vobiscum *n e s m í* tedy *zní-ti* uším (sluchu) obce *jako nějaké cizí nesrozumitelné slovo.*

Naopak musí nám zvěstovati jako slovo naše a naší mateřské řeči to nejsvětější a nejmilejší, takže duše pokorně mu naslouchá a srdce jásá při něm radostí.

Dominus vobiscum je pramenem požehnání. Dominus vobiscum je více než pozdrav. Ono zároveň působí co vyjadřuje. Ono je výronem kněžské moci. Za knězem, který to Dominus vobiscum vyjadřuje (pronášá) stojí Ježíš, spása světa. Musíme se učit poznávat celého Ježíše, především Ježíše jako světlo světa. Ježíše jako život světa. Ježíše, Pána světa, ale též Ježíše požehnání světa. Úkolem vykupitele je obnovení ztraceného ráje v plném obsahu slova, nového nebe a nové země.

Ježíš řekne své „*Dokonáno jest*“, které zvolal poprvé s kříže, ve smyslu obnovení všech věcí teprve při slavné závěrečné bohoslužbě dějin světových, při velikém „*Ite missa est*“ posledních velikonoč, když zavolá: pojdte požehnání Otce mého a vládněte královstvím, které je vám připraveno od ustanovení světa. Ale něco z toho posledního velekněžského požehnání tkví v každém Dominus vobiscum.

Nemůžeme dosti opakovati: ať stojí kdokoliv u oltáře, od posledního kaplana až po svatého otce, mši svatou slouží vždycky Ježíš. Též ono Dominus vobiscum je od Ježíše. Když kněz s rozepjatýma rukama volá k lidu Dominus vobiscum, myslíme živě na Ježíše, přítele dítek, chudých, nemocných, lopotících se, všech ubohých a hříšných.

Při každém Dominus vobiscum vyřínuje se tajemná síla z Ježíše. Ježíš žehná. Ježíš utěšuje. Ježíš posiluje. Ježíš hojí. V tom Dominus vobiscum, díváme-li se okem víry, mluví k nám Ježíš spása světa.

Kněz není knězem jen u oltáře, náměstkem Kristovým. Je jím vždy a všude. *Může proto a smí a má také vždy a všude přicházeti k lidem jako*

kněz, s tím Dominus vobiscum v srdci, jako žehnatel ve jménu Ježíšovu.

Spasitel chce výslovně, aby jeho učedníci vcházel do domů žehnající: vejdouce do domu, řekněte napřed: Pokoj domu tomuto. A připojuje: Bude-li tam člověk pokoje hodný, spočine na něm pokoj váš. (Luk. 10, 5.6.)

Moderní racionalismus a naturalismus (zbožňování rozumu a přírody) otrásl porozuměním pro tyto nadpřirozené síly, které spočívají na kněžských rtech a v posvěcených kněžských rukách. Lidé očekávají více od přemoudřelého mluvky a velkohubé vyřídilky než od požehnání kříže, které spočívá ve svátostinách církevních. Spatřují spásu světa více v návratu k rozumu a přírodě.

My pravíme: jedno konat, druhé nepomíjet. Žít rozumně a přirozeně! Zajisté! Ale dost je trampot a soužení, kterých nedovedou od prahu domu odvrátiti žádné rozumování a žádné přirozené prostředky. *Tu pomohou toliko nadpřirozené síly požehnání.* Tu pomůže jenom Ježíš, spása světa. Dominus vobiscum Církve. Pán s vámi!

Nestěhuj se *do žádného nového bytu*, vůbec ne-
nech uplynouti žádnému roku, aniž bys požádal kněze, aby tvůj dům a tvůj příbytek navštívil a postavil jej pod ochranu Boží. Knězovo Dominus vobiscum je i kromě služeb Božích pramenem požehnání.

Dominus vobiscum je též hvězdou na cestě života. To Dominus vobiscum praví ti: Nejsi nikdy sám. *Ježíš je vždycky s tebou; nejen jako všudbytný Bůh, ale v jistém smyslu i se svým svatým lidstvem, protože jsa hlavou Církve musí jako hlava vždy býti se svými údry, což vyplývá z přirozenosti věci. Ježíš je proto i tvým stálým vůdcem.*

Sv. Vincenc z Pauly vzbuzoval údiv své doby a potomstva počtem a velikostí svých podniků v oboru dobročinnosti. A přece míval ve zvyku říkati: *Já ponechávám při všech svých podnících první krok vždycky Boží prozřetelnosti.* Křesťanství je vůbec následováním Ježíše. V tomto světle máme pohlížet na svou životní dráhu:

Ježíš jde vždycky krok před námi a razí nám cestu. My za ním chodíme v jeho stopách, v jeho šlépějích. S jakou jistotou a s jakým klidem musili bychom kráčet ku předu, kdyby nám živá víra ustavičně volala: *Dominus vobiscum!* Myslete na to. Pán je s vámi. Ježíš je před vámi. *To je příčina veškeré naší nerozhodnosti,* vši nevole, všeho roztrpčení a veškeré naší netrpělivosti. Nevídkáme ve své duchovní slepotě Ježíše před sebou, jak nás předchází se svou moudrostí a dobrotou v noci a tmě a razí i ukazuje nám cestu a naznačuje nám, co právě máme činiti.

My chceme svéhlavě a z umínění vždycky sami konati první krok, a sami chceme býti poutníky i cestu ukazovati zároveň. To nelze; to je nesprávné. Buďto kráčíme v duchu hlasu *Dominus vobiscum ustavičně krok za Ježíšem,* chceme-li raději držeti stejný krok vedle Ježíše svého vůdce, nebo zabloudíme a padneme do neštěstí.

Dominus vobiscum je též programem dokonalosti. Ježíš nechodiž jenom za tebou žehnaje, a nepřipravuje pouze cestu před tebou, ale Ježíš budiž živ i v tobě.

Celá nauka o ctnosti a dokonalosti nechá se vlastně odvoditi z Kristova slova: Kdo zůstává ve mně a já v něm, přináší ovoce mnohé; neboť beze mne nemůžete nic činiti. To ovšem nezní moderně. Nic nevězí v krvi modernímu člověku tak pevně

jako *chtít vědět a podnikati všechno sám od sebe*, samolibě, svévolně, nezávisle. Pravda. Člověk může učiniti v životě náboženském veliké pokroky aniž by pozoroval, jak často nějakým způsobem při tom hledal sama sebe. *Páchal modloslužbu místo aby byl konal bohoslužbu.*

Naproti tomu křesťanství praví: Nejsi nezávislou svémocnou osobností. Máš sice svobodnou vůli, ale nejsi sám ze sebe, skrze sebe, pro sebe.

Jsi jen orgánem, nástrojem, údem někoho jiného, vyššího. Jsi tím, čím jsi, jenom s Ježíšem, skrze Ježíše, a pro Ježíše. Ježíš toť tvá hlava. Ježíš tvůj král! Ježíš tvůj život! Tvé světlo, tvá láska, tvá síla! Dominus vobiscum.

Pán musí býti s vámi.

Ježíš musí všechno působiti ve vás, ač nikoliv všechno sám. Bez Dominus vobiscum, bez Ježíše ve vás, žádná ani jediná, nadpřirozená, dobrá myšlenka, ani jediný záslužný dobrý skutek. Dominus vobiscum je ustavičná upomínka na nejhlavnější tajemství náboženské: *nic bez milosti!* Nic bez Ježíše!

Tak mocně zasahuje Dominus vobiscum do náboženského života obce křesťanské, poskytujíc jí ustavičnou orientaci k centrále, t. j. k Ježíši. Ježíš se stává nepošinutelným střediskem denního díla svým žehnáním, ukazováním cesty a vedením duší.

Zdvořilost žádá odpovídati na pozdrav. Po Dominus vobiscum musí jako ve starém křesťanství bouřlivou ozvěnou zpět k oltáři vraceti se odpověď lidu: *et cum spiritu tuo.* Tolik společného smyslu, tolik lásky ke kněžství, tolik musíme znáti latiny všichni, abychom mohli odpovídati *Et cum spiritu tuo.* Každé *Et cum spiritu tuo* - i s duchem tvým -

jest modlitbou za kněze a zároveň prohlášení soudržnosti lodi a oltáře, obce a duchovní správy. Dominus vobiscum.

Amen.

Modlíce se nemluvte mnoho, jako pohané. Pohané se domnívají, že budou vyslyšeni pro svou mnohomluvnost. Nepřipodobňujte se jim. Víte jistě Otec váš, čeho jest vám potřebí, prve než ho prosíte. (Mat. 6,7, 8.) Jsou lidé, kteří mnoho mluví, ale málo povědí. A jsou také lidé, kteří málo mluví, ale mnoho povědí; neboť nerozhoduje počet slov, nýbrž, co se do nich vkládá. To platí, jak se samo sebou rozumí, též o mluvě modlitby.

Církevní modlitební mluva má jedno slovo, které se stalo jedním z nejzajímavějších pro své ctihodné stáří, pro svou tajemnou hloubku, pro své všeobecné rozšíření a stručnost svého výrazu. *Ta modlitba se jmenuje „amen“.* Amen je nejpraktičtější modlitbou kapesní modlitební knížky a já mám za to, že by i bohoslužba musela býti mocnou, osobní spoluprožívanou skutečností, kdyby ji lid spoluslavil s opravdovostí a vytrvalostí v *duchu toho amen.*

Amen je odpovědí lidu na zjevení Boží, které mu jde při bohoslužbě vstříc. Jsme slyšící Církvi. Jmenujeme se věřícími; ne rozumnými, ačkoliv bychom na to měli stejné právo jako všichni ostatní; ba více než všichni ostatní. Jsme katolíky, protože jsme rozumní. Myslivý rozum přivedl nás k portálu chrámovému z důvodů, které obstojí ohnivou zkoušku před nejprísnější vědou.

Myslivý rozum dovozuje, že v říši katolické pravdy panuje rozumnost, soulad (harmonie) a důslednost. Ale když jsme vstoupili do říše katolické pravdy branou rozumu, panuje tam ještě jiná vyšší autorita než autorita pouhého lidského rozumu. Je to autorita vševědoucího, neomylného, *pravého Boha. Před portálem chrámovým má slovo člověk, ve chrámě Bůh.*

Mluví-li vševědoucí, neomylný a pravý Bůh, pak může býti jen jedna odpověď, a ta zní: *Amen. Tak tomu je. Credo. Věřím.* Tedy bezodkladné, radostné, bezpodmínečné podřízení rozumu autoritě mluvícího Boha! V tom tkví podstata víry. My nevěříme, protože jsme správnost některé pravdy prohlédli, my nevěříme, protože nám ručí za to největší duchové všech století. My nevěříme, protože nás uchvátila výmluvnost kazatele k souhlasu. My nevěříme proto, že je víra požehnáním pro lid. My nevěříme ani v poslední řadě proto, že nám Církev předkládá pravdu jakožto věc zjevenou.

Autorita od Krista založené Církve je nám jen pohnutkou, proč nějaké učení pokládáme za jisté zjevené. *Ale pohnutka, proč pak tuto zjevenou pravdu máme za neomylně pravdivou, je jediná autorita Boží. Bůh to řekl. Dost! Tak tomu jest. Credo. Věřím.* A toto naše bezpodmínečné stručné podřízení našeho rozumu beze všech „jestli“ a „ale“ nevyjadřuje nic tak krátce a rozhodně jako slovíčko amen.

Amen = vyznáním víry, zkráceným Credo! A = tato pevnost u víře a radostivost z víry má vyznívati z každého amen, které při službách Božích se vysloví. Zvláště na konci kázání. Bylo by to pěkným zvykem, kdyby poslední to slovo vždycky

po kázání ozvalo se jako ozvěna od lidu: rázné, radostné, katolické amen. Tak tomu je! Věříme.

Amen je odpovědí lidu na přikázání Boží! Slovo poslušnosti! Tak tomu buď! Chci! Na poslušnosti se zakládá všechno stvoření, viditelné i neviditelné. Poslušnost je zákonem zákonů. V naprosté (absolutní) poslušnosti vůli Nejvyššího je a zakládá se všechen řád, všechen život a všechen blahobyt v širém světě. Absolutní poslušnost v říši hvězd. Neposlušnost hvězd - byl by zánik světa. Poslušnost v říši elektricity, zvuku, světla. Absolutní poslušnost v říši živlů. Absolutní poslušnost v říši rostlinstva a zvířectva. Každá bytost je a činí pouze to, co má a co musí býti. Bůh řekne a stane se; zavolá a odpověď zní: tu jsem. Amen.

Toto *amen naprosté poslušnosti* musí býti také odpovědí *v říši člověka*. Jako tvorové nejsme tu k žádnému jinému účelu, než abychom plnili vůli Boží. „Člověk je, tak řekl jedenkrát Donoso Cortés, *sluhou a králem zároveň*. Sluhou Božím (Boha) a králem země. A králem země jest jenom potud, pokud je sluhou Božím. Každý projev suverenity je projevem poslušnosti. Vykonává svou autoritu, jen aby plnil rozkaz a úkol Boží nad zemí, nade všemi jejími plody a nade všemi zvířaty. Jako korunovaný sluha poroučí jen proto, že poslouchá (je poslušen). Jediný právní titul jeho království je jeho služebnost.“

Jde-li o muže nebo o dítě, o krále nebo žebráka, genia nebo slabikanta, jsme na zemi pouze k tomu, abychom sloužili Bohu. Vždy, všude a ve všem! Základní ctnost člověka, která by měla býti hlásána více než jiné, toť *úplné podřízení vůle pod suverenitu* (svrchovanost) *Nejvyššího*, „*ano*“ a „*amen*“ jako *protiva satanského „ne“*. Amen, toť

slovo tvora! Amen, buď tomu tak! Kdo tento nejhlubší smysl slova amen nechápe, ten neví, co je bohoslužba; neví ale též, co je křesťanství, neboť amen je též smysl veliké hostie, smysl proměnění oběti golgotské; dokonalé oddanosti z poslušnosti a lásky.

Amen odpovědi katolického lidu na orace (modlitby) Církve. Slovem důvěry v Boha, naděje, pečetí a stvrzujícím způsobem modlitby. Kdo se modlí vkládá na konec modlitby celou důvěru srdce svého v toto jediné slovo. Amen! Staň se! Stane se! Učitelé duchovního života mluví o *ďáblu malomyslnosti jako jednom z nejtěžších nebezpečí náboženských*. I lidé nejlepší mohou prožívat časy, kdy ďábel malomyslnosti je přepadá a ochrnuje až k mdlobě.

Malomyslnost může mít dvě příčiny. Stáváme se malomyslnými, *protože neznáme sebe* a býváme malomyslní, *protože neznáme Boha*. Býváme malomyslnými (sklíčenými), *protože příliš málo bereme zřetel na svou celou ubohost* a příliš mnoho spoléháme na svou sílu. Býváme celí udiveni a sklíčení, padneme-li. Mrzíme se, býváme dokonce rozlíceni sami na sebe, *protože starý Adam ještě tak silně v nás žije*. Ale činíme to více z uražené pýchy a samolibosti, než z pravé nadpřirozené lítosti, pro Boha. Odtud ta kleslost na mysl.

Stáváme se mimo to malomyslnými, *protože nechceme chápat, že Bůh vládne světem*. Zapomínáme: je zákon světa, duchovní zákon světové vlády Boží: nezbytnost kříže (soužení) jako prostředek výchovatský. Tento kříž, který nás ustavičně ve všemožných formách provází, jest nám pohoršením a bláznovstvím. Chceme se toho kříže zhostiti

modlitbou, a když se nám to nepodaří, pak kle-
sáme na mysli ve všem.

Nedělní bohoslužby se svatou obětí mešní taky
tu jsou k tomu, abychom ďábla malomyslnosti
zahnali a aby nás vychovávaly ke křesťanskému o-
ptimismu. Mešní modlitby neustávají to jedno u-
stavičně opakovati: Per Dominum nostrum Jesum
Christum - skrze Pána našeho Ježíše Krista.

Sám sebe nezachrániš. Můžeš všechno jenom v
tom, jenž tě posiluje. Záleží především na Ježíši.
Amen, amen, pravím vám, budete-li zač prositi
Otce jeho jménem, dá vám. Až posud jste za nic
neprosili ve jménu jeho. (To byla hlavní příčina
neúspěchů vašich modliteb.) Proste ve jménu Je-
žíšově a obdržíte, aby radost vaše byla dokonalá.
(Jan 16.) Mše sv. modlitbou s Ježíšem a proto
modlitbou ideální.

Ještě něco. Při mši sv., nekrvavé oběti Ukřižo-
vaného, učíme se: *člověk může chtít modlitbou
zbaviti se kříže, ale nemůže a nesmí chtít zbaviti
se každého kříže ve svém životě.* Také zde řekni:
amen! Věř tomu a nebuď tolikou obětí malomysl-
nosti.

Amen, v němž jsou skryty všechny vlastnosti pra-
vé lidové modlitby, *mělo by býti zamilovanou
modlitbou katolického lidu* v chrámě i mimo
chrám. Sv. Justin vypravuje, že věřící při slavení
oběti v neděli na velikou děkoslovnou modlitbu.
kterou konal jedině biskup, odpovídali hlasitým
amen. Proč by se i nyní nemohlo státi obecným
mravem, co bylo druhdy zvykem v Římě? Lide ka-
tolický! Vezmi svou celou duši a všechno, co víry,
naděje a lásky je v tobě, vlož to do toho slova a
rei: amen!

Ježíš káže.

Když o Božím Těle Církev chodí s monstrancí ulicemi, chce činiti střediskem to, co střediskem jest. Žádné jiné středisko nikdo nalézt nemůže, než které jest ustaveno: Ježíš Kristus. Ten, který sedí na pravici Otcově a jenž až do skonání světa mezi námi přebývá eucharisticky. Svět je budován kristocentricky a hostiecentricky.

Všechn život a všechna spása přichází ze svaté hostie, nebo, ježto svatá hostie není nic jiného než nejstručnějším slovem podaná oběť N. Z.: *svět žije ze mše svaté*. Liturgické hnutí naší doby určilo si za úkol, více opět organicky sblížit lid se mší svatou; *vrátiti opět lidu celou mši svatou a lid mši svaté*; neboť to dvě je jedno, a co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. Ale liturgie jest teprve při začátku; teprve něčím; *musí se však státi celkem!* Bohoslužbou a životem! S Bohem se spojití ve své totalitě.

Proto má pravdu onen misionář na dalekém východě, *jenž všecku misijní činnost staví na mysterium fidei*, t. j. na mši svaté, na přítomném Kristu, na jeho oběti, na jeho slově a na jeho stolování.

A proto heslo papeže Pia: „Všecko obnoviti v Kristu“ musí podstatně vyzníti také pro obnovené pokřesťanění západu v heslo: „*Všecko obnoviti ze mše svaté*“.

A tak Piovo heslo: Všecko obnoviti v Kristu vyzní podstatně též pro obnovené pokřesťanění západu v heslo: Všecko obnoviti ze mše svaté; z Krista denně v liturgii mezi námi přítomného, poučujícího. obětujícího a životodárného Krista. Volání:

„Zpět ke Kristu“ stane se voláním: „zpátky ke mši svaté“.

Mše svatá znamená původně obřad propuštění nepokřtěných a kajících před připravením obětního úkonu, kterého později bylo používáno, aby se poukázalo na sám obětní úkon. Tak se stala mše svatá oficiálním výrazem pro nekrvavou oběť Kristovu. *„Jíti na mši svatou“ znamenalo tolik jako jíti k oběti Kristově. A poněvadž je Kristus pravdou, cestou a životem, jíti především ke Kristu pravdy; ke Kristu učiteli.*

Každá mše sv. jest proto pro nás předně Kristovým kázáním. Radostným zvěstováním Ježíšovým k lidu, zvláště evangelium. Není žádný den, žádná mše svatá, kde by nám Ježíš při oběti neměl co říci. Proto je škoda, nevšímati si při mši svaté, při tom radostném zvěstování evangelia, které na ten den připadá. A pak, pokud možná nechodit k oběti (na mši svatou) bez církevní mešní knížky! To připadající evangelium budiž minimem (to nejmenší) z denního biblického čtení. Otče náš, jenž jsi na nebesích, tento vezdejší chléb náš dej nám dnes!

Snažíce se všechno uváděti zpět na oběť Kristovu jako na středisko náboženské a bohoslužebné budeme též *církevní činnost kazatelskou ve významném způsobu pokládati za funkci liturgickou*, za část mše svaté. Katolické kázání má úkol Janův; je hlasatelem; ukazuje na toho, jenž přijíti má: ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa! Katolické kázání nechce se sv. Pavlem nic vědět, nic znáti než Krista a to ukřižovaného; že Kristus přebývá mezi námi jakožto spása světa. Ať řekne

kázání cokoliv, myslí kristocentricky; proto je liturgické.

Kazatelna stojí v bezprostřední blízkosti u oltáře. Ona nechce jen vůbec hlásati slovo Boží, ona chce, jsouc si vždy vědoma svého liturgického úkolu, čerpati především z plnosti oběti přítomného Krista. „*Zpět ke mši sv.*“ *jest pro ni také požadavkem homiletickým:* Všecko bráti ze živého středu a zase k živému středu vraceti.

„*Všecko obnovovati ze mše sv.*“ *má další, druhý stupeň.* Vmyslíme-li se dle návodu liturgického čtouce a poslouchající zvlášť v přípravné mši sv. *Krista - pravdu*, musíme při připravování a podávání oběti *vejíti v Krista - cestu.* Křesťanství není jen radostným zvěstováním nauky, ale také činem. Kdo řekne *a*, musí říci také *b*; také o mši svaté.

Když je mše svatá nejkratším výrazem v hostii soustředěného a zhuštěného života Ježíšova, musíme ji se své strany jako následování Krista *spolu konati.* Mše sv. musí býti ve své podstatě akcí. Také zde platí slovo sv. Jakuba: Nebuďte toliko posluchači, ale činitelé. (Jak. 1,22.) Spolučinitelé oběti. Je-li kdo pouze posluchačem mše sv., podobá se člověku, jenž nahlédl do zrcadla - Krista a pak odešel a tvářnost Kristovu zapomněl. Ne-klamejte se svým docházením na mši sv.! *Nic vám neprospěje na mši svatou chodit, jestli při ní nevejdete v Krista.*

Myšlenka, že oběť není pouze pro Krista nýbrž i pro přítomné věřící akcí, činem, opravdovou součinností a vejitím v Krista obětníka a v Krista - hostii, projevuje se tím, že *katolická bohoslužba je zároveň památkou svatých.* Vždycky, když je mše sv. a Kristus mysticky opět visí na kříži, stojí

pod Ukřižovaným s matkou všech svatých nějaký Jan nebo Magdalena, kteří to ve svém životě zcela vážně brali s tím „*býti hostiemi*“; skuteční spolukonatelé a proto učinění celými a svatými.

Všichni velicí liturgičtí spolukonatelé jsou také spolukonatelé asketickými. Liturgie a askese musí býti sestrami, které vždycky obě pospolu slouží oltáři; proto vždy něco chybí (je vadného) liturgii, není-li asketická, a něco chybí askesi, není-li liturgická; k pravému spolukonání při mši sv. patří tudíž také spolukonání s našimi velikými vzory, porozumění a napodobení denních světců. *Škola mešní musí býti také školou svatosti.*

Umysliti se v Krista - pravdu čtením a posloucháním, *to je první stupeň liturgie.* Ale to není celá mše sv. *Dejiti v Krista - pravdu* následováním dle vzoru denních svatých, *to je druhý stupeň.* Ale ani to ještě není celá mše svatá. Nutno postoupiti ke třetímu stupni, abychom se dostali do Nejvyššího ve mši svaté. *Musíme se vzíti v Krista - život.* Teprv tenkrát je mše sv. celá. A to je cílem svatého přijímání.

Sv. přijímání doplňuje spojení s Kristem, které liturgické myšlení začíná a asketická součinnost vede dále. Svatá oběť je teprv potom, čím býti má, když ji nejen posloucháme a spolukonáme, nýbrž když ji požíváme. Je nejen radostným zvěstováním a konáním, ale i pokrmem - Obětním, stolováním.

Zde se jeví centrální význam mše sv. zcela zvláštním způsobem. Jako opakování a obnovení oběti na kříži je *mše sv. krevní komorou*, z níž nepřetržitě se rozvádějí životní proudy milosti až do nejvzdálenějších cév lidského organismu.

Svět žije nadpřirozeně ze mše svaté. Celý svět. Ať si o tom ví nebo neví. Slovo: „Beze mne nemůžete nic činiti“ platí i tady vzhledem ke mši svaté.

Každá milost, také u těch, kdož patří k duši Církve, je v jistém smyslu přijímání, pití z tohoto životního pramene mše svaté. Též oněch sedm svátostných vodovodů milosti mají tu svůj zdroj: křest, biřmování, rozhřešení, svátost oltářní, poslední pomazání, svěcení kněžstva a manželství čerpají tu napřed, co potom vedou dále. Čím jsou a co mají toho nabývají v přetajeném přijímání z centrály milosti, ze mše svaté.

Když každý prostředek milosti nabývá svých sil ze mše svaté a z obětní hostiny takořka jí, pak jest něco, co bývá naprosto jmenováno obětním stolováním, protože to v sobě zavírá plnost oběti, *je to nejsvětější svátost oltářní*, pod způsobou chleba a vína přítomný Kristus; hostie. Není žádného dokonalejšího spojení se mší svatou než přijmouti v sebe obětujícího kněze a obětní dar, obětní tělo a obětní krev a obětní duši skrze svaté přijímání (svatým přijímáním). *Sv. přijímání je vrcholným bodem liturgického a asketického spojení s Kristem.* Choditi na mši svatou a nechtít k sv. přijímání, byl by vnitřní protiklad.

Ite missa est! Jděte, už jste propuštěni! Tak se obyčejně služby Boží ukončují. Ale v tom slovíčku „missa“ = posláni. *Jděte, splňte své poslání!* Zakončení bohoslužby nebuď vám ukončením oběti. Toť právě, proti čemu musíme se vzpírat, totiž proti domněnce, že život je něco pro sebe a mše sv. také něčím pro sebe. Obé má býti celkem! Život křesťana duchem ze mše sv. obětováním, proměňováním a přijímáním! A proto život sám

opět pokračováním mše svaté. A to budiž posláním vaším: pracovati a usilovati o to, aby život a mše sv. staly se celkem, spojením jako tělo a duše. Snažme se tedy všechno obnovovati ze mše svaté.

Ite, missa est!

Křesťanství dává.

Po bouři proti obrazům, jež se strhla r. 1529 v únoru v Basileji, napsal Oekolampadius, farář u sv. Martina, svému příteli Capitovi ve Strasburgu vítězně: „*Mše skonala*“. Mše sv. v Basileji vypustila ducha.

Mše sv. je srdcem katolicismu, přetajemně dále obětujícím Kristem, jako je papež, hlava katolicismu, přetajemně dále učícím Kristem. Všecko v Církvi záleží na srdci a hlavě, a proto na mši sv. a na papeži.

Jestli v některém národě mše sv. jenom uboze živoří, pak tam katolicismus ochuraví chudokrevností a úbytěmi. A když mše sv. uhynie, pak přirozenou nutností v tom národě dříve nebo později Církev nezbytně skoná. *Jestli však mše sv. slaví své vzkříšení, pak kráčíme vstříc novému katolickému jaru.*

Poněvadž je mše svatá dále žijící Kristus, proto v ní vládne trojí idea, *idea oběti, idea proměňování a idea přijímání*; neboť křesťanství, a tudíž i mše sv. je oddání, přeměnění a spojení.

Řekněte mi, jak v některé farnosti působí zákon obětování, zákon proměňování a zákon sjednocení, a řeknu vám, jak to tam s katolicismem stojí.

Základní zákon křesťanství a proto i mše svaté je idea oběti. Když katolický lid se shromáždí ke službám Božím, a když tím „asperges“, stupňovou modlitbou a zpíváním Kyrie od své viny se očistí, a epištolou, evangeliem a kázáním se osvíti a roznítí a tak projde předsíní ke svatyni: odhalí kněz kalich a podá Nejvyššímu na pozlacené pateně svatý chléb v oběť. Říkáme tomu *obětování*.

Co je obětování? Obětování je něco dvojího. Vyznání a čin. Obětování věří a dává. Na pateně k nebi pozdvížená hostie je předně vyznáním. Vyznáním a uznáním nejdůležitější skutečnosti: *Já jsem Boží.* Hostie praví jménem lidu: „Dlužno dáti Bohu, co je Božího. Bůh mne učinil. Bůh je proto můj Pán a majitel. Pánem je a majitelem všeho, co jsem a co mám“.

Moderní člověk si zakládá na svém vlastnickém (majetkovém) právu. Zdůrazňuje energicky rozdíl mezi „mým“ a „tvým“.

S přivlastňovacím zájmemem „můj“ spojuje moderní člověk pojem o absolutním nakládání a neobmezeném právu volně disponovati nějakou věcí. To je blud. *Moderně kapitalistický pojem o majetku stojí v odporu s křesťanským pojmem o majetku, jak nalézá svůj výraz v hostii na pateně.*

Jistě; majetek je něčím, co Bůh chce. Není žádného společenského řádu bez majetku. Kde není majetku, tam máme boj všech proti všem nebo se člověk stane otrokem státu. Proto je *sedmé a desáté přikázání sociální nezbytností.* Nepokradeš! Nepožádáš statku bližního svého!

Ale hostie na pateně prohlašuje. Není jenom lidské právo na majetek. *Především a nadevšecko je Boží právo na majetek.* Musí se dávat Bohu, co je Božího. Písmo sv. opět a opět se k tomu

vrací: „Tvá jsou nebesa a tvá jest také země“. (Žalm 88, 12.) „Hospodinova jest země a co ji naplňuje, okrsek zemský a všichni, kteří v něm obývají“. (Ž. 23, 1.) „Mé jest stříbro a mé jest zlato, praví Hospodin zástupů“. (Agg. 2, 9.) Též v otázkách majetkových je právo Boží nad právem lidským. I dnes ve státě liberálním, svobodomyslném. I zítra ve státě socialistickém.

Zijeme v době, kdy se staví kostely. Moderní otázky o stavení kostelů a všechny veliké katolické podniky možno řešiti radikálně jenom ve spojení s majetkovou otázkou. Zajímavé jest, přechází si co se píše v první knize Paralipomenon v kapitole 29. Israelité se chystali postavit chrám. Tu pravil král David k veškeré obci: „Veliké jest dílo, nebo ne člověku připravován jest přibýtek, nýbrž Bohu. Dle veškeré své možnosti, připravil jsem potřeby na dům Boha svého. Ale i lid obětoval plnýma rukama“.

Král se radoval velikou radostí. Nicméně na konec musil vyznati: „Hospodine, Bože náš! Tvé je všecko. A co jsme z ruky tvé obdrželi, tobě jsme dali. Všecka ta hojnost, kterou jsme připravili, aby vystavěn byl dům jménu tvému svatému, z ruky tvé jest, a tvé jsou všechny věci“. David se raduje. David děkuje. David velebí Boha. Ale jinak pokládá všecku tu štědrost všech jako čin, jenž se rozumí sám sebou. *Vrací se tu Bohu jenom jeho majetek.*

Na to se nesmí nikdy zapomenouti, když jde o veliké katolické podniky. Nutno především *podrobiti revisi (přehlídky) pojem o majetku*. Nutno na jmění a majetek pohlížeti ve světle hostie na obětní pateně. Není první věcí propaganda, nýbrž zase jednou mysliti o statcích pozemských zce-

la biblicky, zcela evangelicky, zcela v duchu prvotní Církve. V duchu prvního hlavního dílu. Dle mše sv. Katolík žije ze mše svaté. A potom velkoryse říci se sv. Pavlem: „*Všecko je naše! My jsme ale Kristovi a Kristus je Boží*“.

Viděli jsme: Obětování je přiznání se ke křesťanskému pojmu o majetku. Konáme-li spolu - a při mši sv. musíme spolukonati - pak věříme zase v suverenní vlastnické právo Boží a v právo nakládati libovolně všemi pozemskými věcmi. A (přijde) pak se dostaví to druhé samo. Obětování se stane spontanně činem a životem. Přejde v obětovnou jednomyslnost. Jeden druhému vespolek dává a pomáhá. *Obětovaná hostie působí utváření a udržování obecné jednomyslnosti.*

Poznáváme to jasně na první křesťanské obci v Jerusalemě. Skutky apoštolské vypravují: „Trvali v učení apoštolském, v bratrském obcování, v lámání chleba a na modlitbách“.

Jinými slovy: jejich sjednocujícím principem byl „*pápež a mše svatá*“. Jedna hlava a jedno srdce. Ale potom pokračují skutky apoštolské ihned dále: „Všichni věřící drželi se pospolu a měli všecky věci společny. Statky i majetek movitý prodávali a rozdělovali je mezi všechny, jak bylo komu třeba“.

Obec obětované hostie stala se obcí pomocnou. Jak jsme viděli hostie koriguje (opravuje) lidské právo vlastnické vlastnickým právem Božím. *Ona koriguje též pojem soukromého vlastnictví sociálním.* Každý člověk je osobností pro sebe, ale zároveň bytostí sociální, částí obce, přirozené obce: státu, a nadpřirozené obce - Církve. Jak Pius XI. ve svém okružním listě „*Quadragesimo anno*“ vykládá, proto je každý majetek netoliko věcí

privátní (soukromou), nýbrž i sociální, něčím pro celek. Ne ve smyslu komunismu. Komunismus kladé revolver na prsa a praví: Bratře, co je tvé, musí býti také mé; nýbrž v duchu prvotního křesťanství. Prvotní křesťanství dávalo každému podle potřeby a pravilo: Bratře, co je mé, buď také tvé! Věřilo totiž v sociální funkci (význam) majetku.

Katolicismus je dvouruký. Jedna ruka přijímá, druhá dává. Katolictví je dvouruké, protože pochází od Krista a Kristus obdržel všechno od Otce (Jan 3,35). Ale Kristus též všechno daroval dále. Kristus je veliký rozdavatel. Ten, který tu jest. Ten jsoucí. Ten, který tu má. Ten neskonale bohatý. Ten, který tu dává. Ten rozdávající. Jaký Kristus, tací my. Jaký Kristus, taký křesťan. Dvouruký Křesťan, který má jen ruku přijímající a jemuž chybí ruka dále dávající je ohyzdná nestvůra (zmetek). A též to by byla nestvůra, kdyby přijímající ruka byla vyvinuta mimořádně silná a dále dávající mimořádně slabá. Musí býti harmonie, soulad mezi přijímačem a dárce.

Vím, že katolictví zcela liturgické, zcela ze svaté oběti vyvírající je dvouruké; s normálním orgánem dávajícím. Dovolávám se ho. Moderní státy se vyslovily pro sesílení ochrany svých hranic a zamýšlejí k tomu cíli přinést všechny možné hmotné i osobní oběti podle zásady: Nejlepší ochrana majetku je ochrana hranic. Než, důležitější jest duchovní tvrz proti modernímu bezbožectví, hmotářství a zdivočení mravů. A charita je duchovní budování tvrzí. Dnešní katolictví splní své veliké, pronikavé přítomné úkoly jenom tenkrát, když

bude pohlížet na majetek v duchu obětavosti ve svých povinnostech k Bohu a k lidem: Dávejte tedy Bohu, co je Božího a lidem, co patří lidu.

Smysl proměňování.

Kdybychom věděli, co je mše svatá, my bychom obrátili svět. V krátké době bychom provedli největší ze všech duchovních revolucí. Obnovili bychom tvářnost země. Všichni kněží byli by svatí a všechny farnosti by se změnily.

Ale my sotva víme, co mše sv. je. My duchovní to nevíme a katolický lid to neví. Chodíme k oltářům poloslepí; jako polosebevědomí, kteří správně nevědí, co činí. Máme všechnu příčinu, aby-
chom čas od času, na počátku bohoslužeb hluboce sklonění modlili se confiteor, bili se v prsa a říkali mea culpa. Neznalost mše svaté je velikou vinou a velikým neštěstím křesťanstva.

Mně se zdá, přesto, že ve mši sv. věříme, že *musí mše sv. taková teprv býti odhalena* v celém svém ohromném významu pro duše, pro farnosti a pro národy. Jako srdce. Jako centrála světového dění. Jako nadpřirozený životní zdroj lidstva.

Mše svatá je proměňování. Všecko ostatní při bohoslužbě jenom připravuje a doplňuje. Vrcholný bod, duše celého obětního úkonu je proměňování. Mše sv. je tu pro to proměňování. Kněží jsou svěceni pro proměňování, katolické chrámy budují se pro proměňování. Při proměňování podává se *oběť N. z.* Oběť nekrvavá. V tomto nekrvavém podání oběti kříže tkví dvojí živel. Něco trpného a něco činného. Něco pasivního a něco aktivního.

Hostie a kněžství. Proměnění, vznešené mysterium fidei, veliké tajemství víry, jest *spojení nejvyšší aktivity a nejhlubší pasivity*.

Mše sv. je nejvyšší aktivita. Mše je *actio*. Konání. Konání ve trojím odstupu: Oběti příprava, oběti podání a obětní hostina. Především je proměnění činem. *Totální oddání tvorstva stvořiteli*. Slavné uznání nejprvnější skutečnosti - jest jeden Bůh. Jest jeden stvořitel nebes a země. Jest jeden Pán a majitel všech věcí. Tedy *slavné, oficiální uznání nejvyšší, absolutní (naprosté) a universální suverenity Boží skrze svět*.

Mše sv. je nejvyšší aktivita Kristova. Katolická Církev je víc než organisace, je živý organismus. Lépe pověděno: Katolická Církev je osobnost. *Katolická Církev je dále žijící a dále činný Kristus* ve spojení se svým mystickým telem, obcováním, obcí věřících. Katolická Církev je stále žijící přítomný Kristus se svými údy.

Katolická bohoslužba je proto především akcí Kristovou. *Kristovým činem*. Mše sv. je v první řadě Kristus. Mše bez Krista neviditelně sice, ale pravdivě, skutečně a podstatně přítomného byla by pouhým divadlem. Pro mne třebas lidmi provedená pašiová hra, ale více nic. Mše sv. je *actio Christi*. Vznešený čin Kristův. Dokonalé oddání se vůli Otcově.

Mše sv. je největší aktivitou kněze! Kněz je zástupcem, náměstkem Kristovým. Je jeden věčný velekněz N. z. Kristus. Ale je 300.000 náměstků Kristových. Od posledního kaplana až nahoru k papeži jsou všichni Kristovými náměstky. Býti knězem, býti biskupem, býti papežem, znamená býti Kristovým. Náměstek nejde svými cestami.

Náměstek chodí po cestách svého faráře. Kněz jde cestami Kristovými.

Když dospěje kněz k proměňování, když vezme hostii do ruky, aby ji konsekroval, vezme i své vlastní já, své tělo, svou krev, svou duši, svou celou osobnost takorůka do rukou, *aby se aktem ideální oddanosti jako Kristus postavil celý do služeb Nejvyššího* a tím i do služeb lidu.

Pozdvihování, okamžik vyzdvižení svaté hostie a drahocenné krve je též moment nejvyšší osobní aktivity knězovy: *uznání absolutní (naprosté) universální suverenity Boží nad jeho tělem a jeho krví, nad jeho duší a nad jeho schopnostmi a jeho životem.*

Mše sv. nejvyšší aktivitou křesťanského lidu! Pius XI. mluví stále o katolické součinnosti. To platí též o bohoslužbě. *Bohoslužba nemá se jenom poslouchat, ale konat spolu.* Tedy nestát při ní němě. I když to platí o celé mši sv., tož zvláště o svatém proměnění (pozdvihování). *Proměnění má býti okamžikem nejvyšší součinnosti.*

List o Kristu Králi mluví o *moru našeho století.* Je to tak zvaný laicismus, vyloučení katolického ducha z veřejného života, ze státu, z hospodářství a kultury. Mše sv. je velikou smírnou obětí lidu za veliký blud doby, za laicismus. Proměnění velikou antithesí proti liberální thesi národů a vlád.

Co je laicismus? Zásadní nebo alespoň praktické popření suverenity Boží nad lidskou společností. Čím je proměňování při slavných službách Božích v neděli? *Proklamováním, prohlášením bezohledné suverenity Nejvyššího nad celou společností lidskou.* Člověk nemůže jíti na mši svatou a býti stoupencem laicismu.

Upust někdy při proměňování o nedělních službách Božích od pokřizování sebe a bití se v prsa. Patř na pozdviženou hostii. Mysli, co Kristus myslí v tom okamžiku: „Pán můj a Bůh můj!“ Věřím a vyznávám totální, neobmezenou, bezpodmínečnou suverenitu Boží nade vším - nad tělem a krví a duší, nad Církví a státem.

Proměnění - klaněním, klaněním katolického lidu svrchované Boží vládě nade vším stvořením. Mše sv. má také rub. Není pouze nejvyšším obětním činem skrze kněžstvo, ale je též *nejhlubším obětním stavem skrze hostii*. Teprve tenkrát porozumíme náležitě mši sv., když porozumíme v hostii spočívajícímu životu pasivity, oběti a utrpení. Co je hostie? Ukřižovaný Kristus. Dokonalé zřeknutí se své vůle a veškeré své moci. Upoutání. Nehybnost. Zničení. Kristus spočívá svou celou bytostí a vůlí v rukou Otcových.

To je ale zázrak. To je tajemství, které přesahuje všechny divy viditelné. Pán nebes a země ve stavu nejvyšší pasivity! Ale tímto tajemstvím kříže vykoupil Kristus svět. *Největším divem není aktivita Kristova, ale Kristova pasivita od hory olivetské až nahoru na Kalvarii.* A toto Největší to jest, co v hostii žije dále.

Jako není Kristus jenom knězem, nýbrž také hostií, tak je tomu i s jeho náměstky. *Kněz je hostie.* Kněz by velice bloudil a z omylu by padal do omylu, kdyby při mši sv. myslil toliko na bílou hostii. V okamžiku proměnění (pozdvihování) musí se cítiti také jako osobní hostií.

Je jistý velmi dojemný primiční obrázek: Ukřižovaný klade na hlavu mladého celebrujícího kněze svou trnovou korunu. Spojení života a majet-

ku mezi Kristem a knězem jeví se především ve společném majetku mučednických nástrojů.

Poněvadž *nikdo se nemůže státi knězem aniž by se stal hostií*, musí kněz býti připraven, že jako jeho Mistru nebudou mnozí věřiti ani ho poslouchati, že nebude oblíben, ale opuštěn, zrazen, posmíván a pronásledován, a tak že se stane svému stádcí spoluvykupitelem. Nejdůležitější a nejužitečnější věcí při farári není jeho zevnější činnost, jeho aktivita, nýbrž, že musí trpět a že musí chtíti trpět. Býti hostií! *Živou, viditelnou hostií své farnosti.*

Součinnost, jak spočívá ve slově „Katolická akce“ má také po této stránce své důsledky. Spolučiniti, *spolukonati znamená též spolutrpěti*. Míti smysl pro pasivní ctnosti křesťanské, pro obět a býti hostií. Život křesťana je mše sv. A není žádné mše svaté bez obětování.

Nejlepší porozumění pro smysl mše sv. musí míti ti, *kdo ve farnosti musí nésti nějaký kříž*. Nemocní. Opuštění. Chudí. Tyto živé kříže farnosti. Z takových křížů proudí život a požehnání do obce.

Ale může se státi, že *někdy celý národ*, všechen lid *bývá povolán* těžkými pohromami a katastrofami *ku přinášení oběti*. Tehdy pak platí i zde: Učiniti život mší svatou! S Kristem, křížem obtíženým vystoupiti k oltáři, navštívení Boží obětovati jako smírnou obět za obec a spojití je se smírnou obětí Kristovou na vykoupení. Také lid nevykoná největších věcí křesťanskou aktivitou, nýbrž křesťanskou pasivitou oběti.

Před hrozícími tresty Božími v úzkostlivé bázni hledáme *prostředky záchrany*. Africký misionář má pravdu, který k nám volal: „*Záchrana lidstva*“

spočívá ve mši svaté!“ V obětování, proměňování a přijímání. V drahocenné krvi. V oběti konané a v oběti chtěné dle aktivní a pasivní stránky.

Věřím ve mši svatou! Věřím v příští zlatý věk mše sv. Věřím v Krista, jenž mezi námi dále žije a stále obětuje. Věřím v kostely i o všedních dnech plné. Věřím ve společné sv. přijímání celé rodiny a celé obce. A zeptá-li se mne někdo, na čem zakládám tento optimismus, pak odpovím: *Na Duchu Svatém!* A na budoucí, nový, svatý rod kněžský.

Srdce katolicismu.

Na horách může člověk lépe mysliti a se modliti než na ulicích. Chce-li kdo správně mysliti a se modliti, musí si kolem sebe utvořiti pásmo samoty. A to je možno zvláště na horách. Proto je to neštěstím pro duši, že nyní hory, tyto vznešené oltáře tvorstva, tyto Boží kazatelny, bývají zneřeceny povykem a nepravostmi rušitelů neděl. *Hory* by měly býti rezervovány, vyhrazeny pro ty, kdož hledají Boha.

Ježíš se odebral se třemi nejmilejšími svými učedníky *na horu Tábor*. Spasitel se proměnil. Jeho tvářnost září jako slunce. Oděv je bílý jako sníh. Dva zástupci S. z., Mojžíš a Eliáš se objeví a mluví s ním. Tento výjev na Táboře není pouhou nábožnou zábavou. Nesen je lhostejnou opravdovostí. Zabývá se příštím *krvavým dramatem Golgoty*. Apoštolové se nemohou jaksi vmysleti v nutnost utrpení. Petr před šesti dny ve svém živém temperamentě (letoře) Ježíši řekl: To se ne-

smí státi! Dnes, aby nemusel stoupat na Kalvarii, chce postavit tři stánky pro klidné, tiché nazírání. Evangelium k tomu podotýká: Petr nevěděl, co mluví. Idea oběti a její naprostá nutnost je pro něho ještě tajemstvím.

Jsme my dnes po 1900 letech křesťanství dále než tehdy Petr? Rozumíme tajemství oběti a jeho nezbytné nutnosti pro zachránění světa? Rozumíme centrálnímu tajemství N. z., které se denně na našich oltářích obnovuje? Chápeme, že Tábor, hora proměnění, může býti pouze krátkým odpočinkem, ale žádným trvalým domovem duše, a že naopak *hora ukřižování* je místem, kde opravdové, silné křesťanství musí stavěti stánky k obývání? Porozumíme tomu jako Kristus v té míře, v jaké chápeme a duchovně prožíváme to, co se denně na našich oltářích koná a čemu říkáme mše sv.

Co je mše sv.? Přítomná Golgota. Nejdůležitější den světových dějin (dějin světa) je velký pátek. *Nejdůležitější hodina dějin světa* je hodina smrti Ježíšovy. Na této hodině závisí spása světa pro všechna tisíciletí. Co činil Kristus na kříži? Konal od 12. hodiny do 3. hodiny bohoslužbu. Bohoslužbu jakožto zástupce veškerého lidského pokolení. Bohoslužbu klanění a oddání až do poslední kapky krve. Až do posledního vlákna své přirozenosti. Až do posledního dechu. Uznání nejvyšších panovnických práv a vlastnických práv Božích. Bohoslužbu smíru a dostiučinění za všechny hříchy celého světa. Nesl naše neduhy. Vzal na sebe naše bolesti. Zraněn byl pro nepravosti naše (Is. 53). Bohoslužbu úpěnlivé modlitby a volání o smilování. Tato tříhodinová bohoslužba ukřižovaného velekněze Krista učinila v nebesích takový dojem, že Bůh se rozhodl pro tuto oběť lidem hříchy je-

jich opět odpustiti a do věčné blaženosti je přijmouti. Lidstvo bylo vykoupeno. Je zřejmo, že tato nejdůležitější událost mezi stvořením a soudem světa, která stále stojí před Bohem, také na zemi nesmí nikdy upadnouti v zapomenutí. Památka na tuto oběť kříže ustavičně se živě zachovává ve všech chrámech a rodinách, v katolických krajinách i na ulicích a na horách *křížem*, tím vznešeným znamením vykoupení.

Než kříž (krucifix), ačkoliv má veliký význam, *nepostačí*. Kříž není Kristus. Je to jenom jeho obraz. Ale světová skutečnost „oběť kříže“ nesmí mluvit jenom v obrazech. Ta má a musí dále žít. Kristus, krvavá oběť jako spása světa, musí v jistém smyslu nesmrtelně a všudypřítomně trvat dále jakožto „*to veliké nezapomenutelné*“ až do posledního soudu světa. To je cílem katolické mše svaté.

Katolická mše sv. jest ve své nejniternejší podstatě památkou, obnovením a živým představením Golgotského dramatu. Splněním poslední vůle Ježíšovy skrze kněze od něho ustanoveného. Splněním slova Kristova: To činite na mou památku! Obětujte Kristovo obětní tělo a obětní krev. Obětujte proměněním zpřítomněného Spasitele Bohu. Kdo jde na mši svatou, jde na Golgotu. Mše sv. je v proměnění obnovená velkopáteční bohoslužba. Kdo se při mši sv. necítí býti na Kalvarii pod křížem, nemá ponětí o katolické bohoslužbě.

Co je mše sv.? Zdroj milosti. Všecky milosti pocházejí z kříže. Kříž centrálou všech milostí. Milost Boží jest skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Jsme vykoupeni drahocennou krví. Toť nejvyšší věroučná pravda křesťanská. Ale ty milosti, jež jsou uchovány v srdci Ježíšově jako v nějakém

reservoiru (nádrži) potřebují vodovodu, průchodu, skrze nějž bývají lidem přivlastněny.

Tento vodovod milosti ustanoven byl při poslední večeři. Je jím pod způsobou chleba přítomné tělo Páně, jež se za nás vydává, je jím pod způsobou vína živá krev Kristova, která se za nás vylévá. Je to mše sv. Pokud budou lidé na světě, bude platiti slovo sv. Pavla: „Neteče-li krev, žádné odpuštění hříchů.“ Mše sv. je skutečné a neviditelné *tajemné krvácení ran Kristových*. Mše sv. je víc než Limpias, Limpias je jenom obraz. Mše svatá je skutečnost, je obětující, krvácející, modlící se, milost udělující Kristus.

Protože je mše sv. obětující, milost rozdávající Kristus, jakmile kněz pronesl slova proměnění, může se říci: Všecko závisí na mši svaté. Beze mše sv. nemůžeme nic konati. Beze mše vyschl by proud milosti řinoucí se s kříže. Beze mše sv. žádné odpuštění hříchů. Beze mše sv. žádná milost. Beze mše sv. žádná svatost. Beze mše sv. žádná věčná blaženost. Všecko závisí na mši sv., protože všecko závisí na Kristu oběti a mše sv. jest Kristus oběť.

Mše sv. je veliký průliv milosti křesťanstva. *Žijeme ze mše svaté*. Jsou ještě jiné průlivy milosti, které jmenujeme sv. svátostmi: Křest, birmování, pokání, poslední pomazání, svěcení kněžstva a stav manželský. Ale tyto zdroje milosti jsou jenom vedlejšími průlivy, které čerpají svůj pokrm z hlavního průlivu mše sv., z Krista obětujícího na oltářích. Hlavní věc pro zachránění lidstva je mše sv.

Co je mše sv.? Služba Boží! Bohoslužba. Není žádné jiné nad ní. Způsob bohocty, jak má býti oficielně od lidu prokazována Nejvyššímu, jest věcí

Boží. Oficielní způsob bohoslužby je od počátku lidstva obětí, uznání Božího nejvyššího práva vlastnického a panovnického nad lidmi oddáním majetku a života. Bohoslužba je obětí v pravěku patriarchů. Bohoslužba je obětí ze S. Z. Bohoslužba je obětí dokonce i tam, kde víra v jednoho Boha, stvořitele nebe i země, je zatemněna, totiž u pohanů. Potvrzují to dějiny: *Bez oběti žádná Bohoslužba.*

Jediné náboženství, které nemá žádné oběti a následkem toho ani žádné vlastní bohoslužby, je protestantství.

Kristus chtěl, aby křesťanství bylo nejdokonalším náboženstvím. Proto musil se postarati, aby nejdokonalejší náboženství mělo též nejdokonalejší bohoslužbu, a ježto není žádné bohoslužby bez oběti, i nejdokonalejší obětí. Ustanovení křesťanské bohoslužby stalo se při poslední večeři. Ustanovením té nekrvavé oběti poslední večeře byly zrušeny všechny ostatní oběti. Od té chvíle platí zákon: *Žádná pravá bohoslužba bez oběti Kristovy, t. j. beze mše sv. Tomu náboženství, kterému chybí mše sv., chybí srdce.*

Vyvodíme z toho důsledek. Ve mši svaté vidíme to, co je nám nejsvětější, srdce své víry. Chceme ve mši sv. viděti to Nejsvětější, protože *ona je srdcem katolicismu.* A proto si jí vážíme více než všeho ostatního co nám Církev poskytuje. Církev je bohatá na pobožnosti; ale nade všemi pobožnostmi stojí mše sv., obětí Kristova, bohoslužba Nového zákona.

Teprve kdo to pováží, dovede posouditi neštěstí, které spočívá v nevážnosti ke mši sv. u katolického lidu. To jest, čeho dnes nemůžeme dosti želeť. Nová doba, kterou tak toužebně očekáváme,

závisí větším dílem na tom, jak se postavíme v budoucnosti k svaté oběti. Těž o všedních dnech. *Katolictví bez lásky ke mši svaté, je katolictví bez srdce.*

Zvonek zvoní k proměňování.

Zázrak proměnění v Káni, začátek Mesiášových zázraků, jest víc než jedinečná dějinná skutečnost. Je to zároveň světelný signál budoucího vývoje lidstva. Křesťanství chce býti něčím víc než pouhou zevnější reformou a dekorací fasády.

Křesťanství je radikálně nové, nadlidské zbožštění pokolení lidského. Nepřetržitý zázrak proměny. Ustavičná Kana, kde se mění ve víno voda, co je lidské v nebeské, co lidské v Boží.

Až bude všechno obnoveno v Kristu! Až posledního dne, na konci lidstva mše sv. bude po proměnění, křesťanství učiní místo věčnému přijímání.

Proměnění není jenom centrum katolické bohoslužby, ale je *centrální myšlenkou křesťanství*. *Není žádná mše sv. bez proměnění, ale není též žádné křesťanství bez proměnění. Bůh jest ten, který jest; člověk ten, který se teprve stává, čím býti má nebo býti chce.*

Zákonem božství, smíme-li se tak vyjádřiti, je dokonalost. Býti od věčnosti. Býti celým; neboť u Boha není proměny ani z obratu zastínění“. (Jak. 1, 17.) Zákonem člověka však jest pokrok a vývoj. Stávat se novým a celým. Proměňování.

Protože je Bůh a též ďábel, proto je *dvojitý zákon proměňování: božský (boží) a démonický*. Božský zákon proměnění pozůstává v tom, že člověk. syn

země, skrze Krista stává se dítkem Božím, tedy zbožštěným.

Démonický zákon proměnění pozůstává se své strany v tom, že člověk, rozumem nadaný tvor Boží, skrze lucifera, antikrista, učiněn bývá vzdorobodem, tedy zbožštěným.

Konečným cílem proměnění člověka je nebe, místo, kde všichni lidé v Bohu a skrze Boha, s Bohem a pod Bohem „bohové“ jsou. Dle Žalmu 81, 6.: „Já řekl jsem: „Bohové jste synové Nejvyššího. Všichni.“

Konečným cílem démonického proměnění člověka je peklo. Místo, kde chtějí všichni býti Bohy mimo (kromě) a proti Bohu, mimo a proti Kristu. A proto bohy mimo a v protivě k životu. k pravdě a k lásce. Zavržení.

My nechceme býti jenom lidmi. *Ištem nám vězi v krvi chtěni, býti Bohy.* Je to radikální rašící, pudivá síla pozemského vývoje. Rozdíl je jenom v tom, pokoušíme-li se státi se tím cestou křesťanství, t. j. poslušnosti, nebo cestou satanství, t. j. vzpoury. *Zbožštění nebo zbožnění člověka?* Taková je otázka. V tom spočívá nejhlubší smysl problému proměnění.

Snad nikdy nezachvátila lidstvo *žádost po zbožštění* takovou silou jako dnes. Kdo studuje psychologii moderní duše, psychologii křesťanské celosti v moderních světcích, a psychologii sebezbožštění v novopohanství, ten slyší z moderního písemnictví dobrého i špatného, *jak se tepna chvěje touhou po zbožštění.*

Obojí praví: „*Ideme vstříc zbožštění člověka. Nový člověk chce býti Bohem.*“ Je proměňován! V dobrém i ve zlém smyslu! Rozhodná hodina na hodinách lidstva. Hodina Kristova království nebo

hodina temnoty, tmy. Všecko závisí na tom, aby křesťanství pochopilo a dále prožívalo *světově historickou důležitost této hodiny proměnění*. Bijí se kajicně v prsa. V duchu víry, naděje a lásky. V dokonalé obětavé pohotovosti a bezpodmínečné oddanosti Bohu. *Proměnění je to nejradikálnější a nejtotálnější ze všeho*. Transsubstanciace. Předpodstatnění. Na místo chleba nastupuje v liturgickém proměnění tělo a krev Páně, lidství a božství Ježíšovo, celý Kristus. *Jenom způsob chleba zůstává*.

Tak to má též býti v jistém smyslu *při asketickém proměňování jednotlivého křesťana a při sociálním proměňování křesťanstva*. Musí to býti *jakýsi druh transsubstanciace*. Něco jako proměnění tak zvaného křesťanského západu. Na místo moderního: sobě samému se klaněti a sám sebe vykupovati, nastupuje Kristus. Člověk milosti.

Jak píše sv. Pavel: žiji nikoliv já, nýbrž žije ve mně Kristus. (Gal. 2, 20.) Jen to zůstává, co by se mohlo jmenovati tvářnost křesťana. Lidská způsob.

Jenom křesťanství v Krista přetvořené přemůže novopohanství, které se stalo velmocí. Jen budeme-li my křesťané opět pokřesťaněni. Jen budeme-li my křesťané katolíky. *Až po proměnění! Až ti druzí okusí vody vínem učiněné*.

Zvonek zvonící k proměnění je umíráčkem. Oltář je lože úmrtní. Oběť, co dobrovolně vydáno smrti. Oběť uznává ve skutečnosti, co první člověk v rozhodující hodině lidstva pod zapovězeným stromem uznati nechtěl, totiž nejvyšší vládu Boha nad stvořením, dokonalé, naproště vlastnické právo jeho na každého tvora, bezpodmínečné právo volně nakládati s každým životem.

Nejvyšší vláda (moc) Boží nade vším, co jest, dochází nejostřejšího výrazu v oddání života. Zmaření, smrt rozhoduje o oběti, takže všude tam, kde na oltář nesestoupila smrt, o nějaké dokonalé oběti nemůže býti řeči.

Znamením pak oběti - smrti je *ohně a krev!* Teprv kde oheň plane na oltáři, teprv kde se prolévá krev, je dokonalé bezvýhradné zmaření, je oběť v plném smyslu. Nejvznešenější obětí nemůže býti přirozeně oběť z říše rostlinné a zvířecí, jak to bylo ve Starém zákoně zvyklostí a předpisováno.

Nejvyšší uznání svrchované vlády Boží nad stvořením máme teprve tenkrát, když na oltář vstoupí člověk a stane se obětí. To se událo o velkém pátku, když Bohočlověk za nás obětoval život a krev. A tato oběť obnovuje se denně na katolických oltářích. Jest to ustavičná oběť N. Z.

Řekli jsme: zvonek zvonící k proměňování je umíráčkem. Oltář je lože umrtní. Obětí je něco daného dobrovolně ve smrt. Když kněz u oltáře pronáší proměňující slova, chléb umírá. Podstata obětního daru pozůstávajícího z obilí, přestane býti (existovati). Není tu už žádný chléb. Jenom ještě zdání po něm, tak zvaná způsob. Ale to není všechno.

Vedle smrti chlebové podstaty nastane tu i *tajemná, mystická smrt* oslaveného těla Pána našeho. Oslavené lidství Ježíše Krista, mistrovské dílo Boží všemohoucnosti a lásky, radost a blaženost nebes, touha všech andělů a svatých. sestoupí do stavu největšího ponížení a zničení.

Ta se zříká všech vnějších známek života. Zdá se, jakoby nejen skonala, nýbrž že se přímo stala ničím. To je mystická smrt.

Zvonek zvonící ku proměňování nezvěstuje však pouze mystickou smrt Kristovu, ale musí označovatí též *asketicko mystickou smrt věřících*. Při proměňování má v nich zemřítí „starý člověk“. Sv. Pavel mluví o tom velmi sličně a důtklivě ve svém listě k Římanům: „Víme, že starý člověk náš byl spolu s Kristem ukřižován, aby zničeno bylo tělo hříchu, abychom hříchu již nesloužili. S ním jsme spojeni skrze křest ve smrt. S ním jsme ve smrt spolupohřbeni. (Řím. 6.) Toto spoluumírání a spolupohřbení nikdy není pravdivější než při mši svaté. Jít na mši sv. znamená jít na Kalvarii. Jít na mši sv. znamená umřít s Kristem dle starého člověka. Jít upřímně na mši sv. je pro starého člověka *něco velmi vážného*, něco velmi nebezpečného, něco, co v jistém smyslu působí smrt.

Přistoupíme-li blízko k oltáři, zasáhne oheň to, co sv. Pavel jednou nazval senem a strništěm. Mše sv. působí krvavě. Ničí. Nemůžeme do opravdy jít na mši sv. a vrátit se domů jako starý člověk, domýšliví, nelaskaví, hněviví, smyslní jako dřív. Zpomeň na to, když zvonek zvoní k proměnění. Proměnění je smrt starého člověka!

Zvonek zvonící k proměnění má také zvěstovati *den narození nového člověka*. V Církvi se neumírá, aby člověk umřel, ale umírá se v ní, aby byl živ. Víme, že jsme ze smrti přeneseni do života. (I. Jan 3.) Do nového nadpřirozeného života. (Řím. 6, 4.) Jak toho vyžaduje slovo proměnění, a ještě zřetelněji latinský výraz transsubstantiatio. Přeměnění staré podstaty v bytost docela jinou. V tom spočívá úloha Církve.

Katolická Církev nechce jenom záplatovati. Nechce být pouhou *dekorativní malířkou* nebo jen

tak trochu natírat zevnější fasádu. Nechce pěstovati jen čistě přirozenou mravouku, něco trochu užitečného, trochu sebezapření, trochu citu pro povinnost, trochu poslušnosti. Nelze dosti opakovati: cílem církevní správy duší je nadpřirozený, zbožštěný, z víry, naděje a lásky žijící nový člověk, člověk k milosti. Proto proměnění!

Ideálem nového člověka Kristus! Křesťan nový Kristus! Následovník, napodobitel, obraz Ježíšův! Ten, jenž může říci: Živ jsem; ale ne já, nýbrž Ježíš ve mně. Ten, jenž smýšlí, cítí, mluví, jedná jako Ježíš! Přeměněn, zbožštěn *rozum!* Smýšlí jinak než dřív. Soudí jinak než svět a čas. Pohlíží na všecko ve světle věčnosti. Proměněno *srdce!* Člověk je tím, co miluje. Nový člověk má novou lásku. Pociťuje ošklivost k tomu, co ho dříve vábilo, cítí se přitahován tím, co se mu dříve protivilo nebo jej nechávalo chladným.

Přeměněno oko! Pozemská zvědavost zmizela. Na její místo nastoupila nebeská, která hledá Boha. *Přeměněno ucho!* Na místo staré nedoslýchavosti nastoupil sluch ochotný poslouchati hlas Duha svatého. *Přeměněn jazyk.* Mlčelivý, produševnělý, něco ze vtěleného slova Božího. *Přeměněno celé chování!* Ušlechtlejší, důstojnější, božštější, jak se sluší na dítko Boží.

Zpovědník sv. Kateřiny ze Sieny pozoroval jedenkrát, jak v obličeji světice rysy její náhle zmizely a na jejich místo nastoupily rysy Ježíšovy. Třesa se tázal se Raymund: Kdo jest to, co se na mne dívá? „Ten, který jest,“ odpověděl hlas. Něco podobného událo se jednou se spolusestrou sv. Kateřiny de Ricci. Když na okamžik obrátila svůj pohled na tvář světice, viděla tvářnost Kristovu. *Kdo jsem,* tázal se hlas, *Ježíš nebo Kateřina?* U-

bohé dítě polekané chtělo se dáti na útěk a volalo: Ty jsi Ježíš.

To byly divy, zázraky. Divy proměnění vyššího způsobu. A tyto divy nám ukazují cíl neúnavné práce životní: Naposled musíš nésti na sobě *rysý Ježíšovy*. Naposled musíš bez divadelní, strojené, přetvořené, nucené námahy státi se Kristem! Co křesťan, to Kristus!

To chce proměnění. Žádná mše sv. bez proměnění! Žádný křesťanský život bez proměnění podstaty čistě přirozeného člověka v živý obraz Ježíšův! To je dílo milosti. Proměnit nemůže žádná lidská moc.

Při tomto proměňování ustupuje lidský kněz docela do pozadí. Kristus přijde a praví: Toto jest tělo mé. Mé tělo pod tvou způsobou! Ty zůstaneš ty, ale budeš také já. Živ jsi, ale ne už ty, nýbrž Ježíš v tobě.

Účinek takového pojetí bohoslužby a celého života musil by býti ohromný. Kdyby křesťané proměnění takto chápali, musilo by též nastati ode všech tak toužebně očekávané proměnění veřejného společenského a politického života. Kristus by chodil ulicemi. Kristus byl by v rodinách, v dílnách, na radnici, ve škole ve způsobě křesťanů! Každý křesťan budiž Kristem!

Pohotovost k hrdinství.

Centrum katolického kněžství je mše sv. Centrum mše svaté je proměňování. Člověk se stává knězem především pro mši sv., *a mše svatá se slouží v první řadě pro proměňování*. Co platí

o knězi, platí v jistém smyslu o každém věřícím. Mše svatá není jen určité náboženské cvičení křesťana, nýbrž *středem jeho náboženství a proměňování je jeho vrcholem.*

Jest věcí nedělní bohoslužby, *co je středem a rozhodujícím momentem v křesťanství*, vždy více přiváděti k platnosti, jak se to kryje ve svatém proměnění. Pověz mi, jak se účastníš proměňování a řeknu ti, jak to stojí s tvým křesťanstvím.

Když kněz v síle své konsekrační moci pronese slova: toto jest tělo mé, které se za vás vydává, toto jest krev má, která se za vás vylévá - pak bere Kristus kněze za slovo. Nepromění se jenom chléb v tělo Páně a víno v jeho krev, ale též knězovo tělo stává se obětním chlebem, a knězova krev obětní krví.

Nelze sloužiti mši svatou, nelze konati proměnění a nebýti hostií.

Kněžská mše sv. není nic jiného než mše sv. Kristova. Ale křesťanství má dvě stránky: nekrvavou a krvavou. Nekrvavá mše sv. začala 25. března roku 1. Zvěstování P. Marie bylo zároveň primicí Kristovou. Den první mše sv. Ježíšovy, vtěleného Syna Božího. Sv. Pavel nám zachoval ve svém listě k židům primiční modlitbu Ježíšovu, když vstupoval do světa. Obětí (krvavých) ani darů jsi nechtěl. Obětí zápalné a záhříšné nelíbily se tobě; ale tělo připravil jsi mi, proto jsem řekl: Hle, přicházím, abych vykonal vůli tvou, Bože! (Žid. 10, 5.) Kristovo tělo je podstatně tělo obětní. Ne teprve o zeleném čtvrtku a o velkém pátku, nýbrž již v den svého vtělení může říci: Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává. Kristův život je 33letá nekrvavá oběť. Nepřetržitě obětování své celé osobnosti, svého těla a své duše Nejvyššímu. Můj po-

krm jest, pravil, činiti vůli Otce. Ježíš opírá se celý o ideu: totalitní oddanosti těla a duše Bohu s každíčkým vláknem své bytosti. A tento obsah života Ježíšova je obsahem proměňování: Nekrvavé totální oddanosti hlavy lidstva věčnému, svatému Bohu.

Rekl jsem: svěcení kněžstva je něco životu nebezpečného. Pravím totéž o svatém proměňování. Proměnění žádá od kněze především nekrvavou ale *totální oddanost* těla a duše věčnému svatému Bohu. Oddanost osobnosti, jak to přikazuje hlavní přikázání. Z celého srdce. Z celé duše. Z celé mysli. Ze vsí síly.

Proměnění je trvalá výchovná škola k úplné oddanosti. Praví: Bůh je to první! Bůh je to nejlepší! Bůh je to celé! Tělo a duše! Bůh celá intelligence. Bůh veškerá síla vůle! Bůh celá láska! Bůh celá tělesnost, každé slovo jazyka, každý čin ruky, každý krok nohy. To je mé tělo, které se za vás vydává. Proměňování nestrpí žádné kněžské polovičatosti. Činí neúprosně totalitní nároky na kněze ve jménu Božím a ve jménu lidu. Ovšem. Též ve jménu lidu. Lid chce kněze celé.

Proměňování je oheň. Kdo se k němu přiblíží, musí hořeti. To platí též pro ty, kteří spolupůsobí. Pro věřící. Nelze chodit na mši sv. a nebýti uchvácen duchem mše sv., úplnou oddaností Ježíše a kněze Bohu. Dnes mluvíme mnoho o katolické akci, o katolické součinnosti lidu. To všechno bude marné, neřekne-li se lidu, kde se té součinnosti naučí. Ve mši sv. Při proměňování. U Krista obětujícího svůj život.

Žádná katolická akce, žádná živá katolická součinnost v životě bez součinnosti při mši sv., při proměňování. I lid musí říci při proměňování: To

je mé tělo, které se vydává pro Boha, pro Krista a pro Církev. Nutno z proměňování čerpati obětavost pro Krista a Církev, abychom žili a jednali rozhodně katolicky. S tělem a s duší! Až do konce!

Ale my jsme viděli, že Kristova mše sv. má dvě stránky. Též jednu *krvavou*. *Kdo má odvahu pro Boha žítí, musí mítí odvahu pro Boha zemřítí.* To uznával onen státník, který, když mu předložili návrh (projekt) nového náboženství, řekl: „Dokažte tu svou pravdivost tím, že pro tu svou novou Církev se budete krví potit, necháte se spoutat a zahrnout posměchem“.

To dokázal dosud jenom jediný Kristus. Kristus dokázal božství svého evangelia četnými zázraky. Ale to nebyl nejsilnější důkaz. Žil před lidmi životem Božím. Ani to nebylo to nejvyšší. Zemřel pro svou věc dobrovolně krutou mučednickou smrtí. To byl nevyvrátitelný, nejneodolatelnější ze všech jeho důkazů.

A to zvolil Kristus též za trvalý důvod pro křesťanství, učiniv jej středem slavení přetajemné bohoslužby. Vzal kalich a učiniv díky dal jej učedníkům svým řka: „Toto jest krev má. Krev nového a věčného zákona, která se za vás vylévá. To číňte na mou památku“. Centrum křesťanské bohoslužby je v proměňování opět přetajemně, ale pravdivě prolévající svou krev Kristus. Je proměňování, to znamená: *Jde o krev!*

Též zde zase platí příkaz: spolu konati! Pro kněze i pro lid. Spolu konati až na krev! Bůh nežádá ode všech, aby se stali mučedníky, ale ode všech žádá pohotovost, odhodlanost, mučedníky se státi. Krvosvědky.

Bartoloměj Holzhauser rozeznává sedm stavů v církevních dějinách. Jeden z nich nazývá: *status*

seminativus, věk rozsévačů, jiný status irrigativus, věk zalévačů, věk mučedníků.

Uvážíme-li pozorně události posledních 20 roků, světovou válku a revoluci a k tomu pronásledování Církve na východě i na západě, pak se nemůžeme ubrániti dojmu, že všelijak zaschlá role Církve opět potřebují rozsévačů a mučedníků: Rozsévač sám nestačí. Potřebí je i zalévačů.

Semene a krve. *A semenišťem mučedníků je proměňování.* Kdo po všechny dny Kristovu krev u oltáře konsekruje a pije, pije zároveň ochotu, pohotovost a odvahu k mučednictví, k hrdinství a krvosvědectví.

V rozhodném světovém boji, který, jak se zdá, na Církev čeká, *bude záležití našemu katol. lidu* - jako je viděti n. př. v Rusku, Mexiku a Španělsku, - *v poslední řadě na mši sv.* Mohou nám naše chrámy a kláštery pobořiti, mohou nám zničiti náš tisk a naše spolky, mohou nás zatlačiti zpátky do katakomb, *ale my nezahyneme*, pokud budeme míti mši sv. a pokud prolévána bude na našich oltářích drahocenná krev. Pokud budeme míti mši sv., budeme míti mučedníky a pokud máme mučedníky, budeme míti budoucnost.

Proto budiž naším heslem: Ať žije mše sv. Skrze mši sv. zpět k úplnému křesťanství! Co je křesťanství? Oddání lidstva Bohu! Jak praví jednou sv. Pavel: „*Nikdo zajisté z nás nežije sobě a neumírá sobě; neboť žijeme-li, Pánu žijeme, umíráme-li, Pánu umíráme. Ať tedy žijeme nebo umíráme, Páně jsme*“ (Řím. 4,7.) Nic není, co by toto úplné, totální náležení Bohu tak dokonale vyjadřovalo jako tajemství svatého proměňování.

Skrze Krista a s Kristem zpět k Otci v oběti Bohu zasvěceného života! Skrze Krista a s Kristem zpět k Otci v oběti Bohu zasvěceného umírání.

Ite, missa est!

Když je mše sv. dále živoucí a dále obětující Kristus, pak musí slovo sv. Pavla a obnovení všech věcí v Kristu nebo, dle řeckého textu o obnoveném sjednocení všech věcí v Kristu jako v hlavě (Ef. 1, 10) míti i ten smysl, že všecku povinnou práci a všecken apoštolát dlužno vztahovati na mši sv. Mše svatá, nekrvavá obnovená oběť N. z. je zdrojem všelikého činu. *Mše svatá a čin jsou jedno jako duše a tělo.*

V tomto světle musíme uvažovat o „ite missa est“. Tu nejde jenom o propuštění, jak se mnozí domnívají. *Je to poslání.* Nepraví se tu pouze: bohoslužba je ukončena, ale praví se těmi slovy též: *bohoslužba začíná. Po bohoslužbě liturgické bohoslužba povolání.* Po modlitbě čin. Když jsme měli odvahu říci s Kristem: Toto jest tělo mé, které se za vás vydává! Toto jest krev má, která se za vás prolévá! pak nás musí Kristus vzítí za slovo. On to činí při *ite, missa est! Jděte*, praví, *je poslání!* Missa a missio, *mše svatá a poslání na práci na vinici patří k sobě:*

Kdo pronáší to ite, missa est? Kdo praví: Jděte, je poslání? „Jste povoláni“? Kristus. Tak je psáno: Jako mne poslal Otec. tak i já posílám Vás (Jan 20, 21.).

Za Církví stojí Kristus. Za Kristem stojí Otec. Svět žádá právem legitimační lístek od toho, kdo

přichází k němu ve jménu Božím. Učinil od 6000 roků své zkušenosti. Nevěří již komukoliv. Jsou také proroci falešní. Jak píše sv. Jan (10, 10) jsou i zloději a lotři v pozadí. „Zloděj přichází, aby kradl, zabíjel a hubil.“

Jde proto dnes v otázce vyslání především o právní otázku. Ve jménu Božím může mluvit pouze ten, kdo je Bůh, nebo kdo je k tomu od Boha splnomocněn. Tři jsou, kteří svědectví vydávají na světě. Tito tři jsou jedno, a mimo tyto tři není nikoho. Ti tři jsou *Bůh, Kristus a Církev*. Řeknuli Bůh, Kristus nebo Církev, je to tentýž vysílatel na misi a k akci. Jsou to jen tři rozmanitá zjevení, ale tatáž věc.

Bůh jediný, sám vysílá. Bůh samotný je věčná, neomylná pravda, která se nemůže mýlit ani klamat. *Kristus samotný vysílá*, neboť jemu samotnému dána jest od Otce všeliká moc na nebi i na zemi.

Katolická Církev samotná vysílá, neboť jí samotné Kristus odevzdal učitelský úřad ke světu. Na této trojjediné autoritě - Bohu, Kristu a Církvi zakládá se katolická akce.

Právu vysílatele odpovídá víra vyslaného. Volaný jde, protože chce; ale především jde proto, že jíti má. Jde, protože se cítí povolán; protože v tom vidí úkol života přikázaný mu od Boha. V tom „*íte*“, „*jděte*“ spatřuje imperativ, rozkaz Boží. Něco, co býti musí. Bůh to chce! A v tom je jeho síla.

Čím menší člověk, čím obmezenější jeho rozhled, čím nižší jeho stanovisko, tím více věří v sebe a řídí se jenom svým rozmarem a svou osobní libůstkou. A čím je domýšlivější, myslí, že všechno na něm záleží, tím je slabší, nerozhodnější, malo-

myslnější ve svém povolání. Chce a nemůže, rád by a nedovede, pokouší se o to a nedokončí.

Největší a nejsilnější (nejstatečnější) lidé jsou ti, kteří jako orel hnaný bouří a jako zmužilý plavec unášený přílivem cítí se nesenými všemohoucí vůlí od Boha. To jsou ti, co hory přenášejí; kteří věří ve své poslání, kteří praví: otče, matko, musí to býti. Musí!

Na koho se obrací to „ite, missa est“? Především na mládež. Co je mládež? Pohyb, růst, pokrok, práce, idealismus, výboj, intensita (ráznost), expanse (rozpínavost). Svévole vrhání se do nebezpečí a těžkostí.

Církev projevuje dnes, zvláště v misijních zemích, podivuhodnou mladickou čilost.

Pamatujme tu na slovo Langbehnovo: „*Deškerý život světa je boj mezi stářím a mládím. Není o tom pochybnosti, komu připadne vítězství; komu už dávno připadlo. Bůh je mlád a ďábel je starý.*“ Starý svět vrhá kamení na mladou Církev, ale ta je s úsměvem setřásá. Zítřek patří Církvi, pánové, neboť Církev je mladá.

Ale my též víme, že Církev jakožto nadpřirozená instituce *dostane se ku předu pouze nadpřirozenými silami*. Býti mladým, býti silným, býti vzdělaným a obratným, pracovati - to všecko nic neprospěje bez milosti. Beze mne nemůžete nic, praví Kristus. *Hlavní věcí apoštola není práce, nýbrž obětavost, kajícnost a modlitba.*

Církevní dějiny to dokazují: ne ten nejaktivnější apoštol přivede to nejdál, nýbrž ten nejniternější, nejnadpřirozenější; svatý. Prostřední, omezené křesťanství apoštola učiní málo dojmu na moderní svět. *Pouze heroické (hrdinné), exemplární (příkladné), celé křesťanství, křesťanství hor-*

ského kázání, křesťanství starověké strhuje. Nej-
přesvědčivější apologie (obrana) apoštola je obra-
na jeho svatosti.

*Co chce to „ite, missa est“, jež se obrací na
kněze a na laické apoštoly katolické akce? Hle-
dáme duši. Hledáme Boha.*

*Ite, missa est je posláni náboženské, nikoli po-
litické ani hospodářské. Ne všichni hlasatelé víry
minulých století ani novější doby uměli (vyhnou-
ti se,) uvarovati se pokušení svádějícího k politice
a k obchodu. Velmi mnozí, vědomě či nevědomky,
připravovali jenom cestu politické a hospodářské
expansi (rozpínavosti).*

To Kristus nechce. Ani papež to nechce. Jeho
království není z tohoto světa. Je král, ale ani
státník ani obchodník. Jeho politikou je kříž; jeho
zákonem oddaná láska. Pravda, „Kristus ve třech
letech provedl nejpodivuhodnější ze všech revol-
ucí, jakých dosud viděl svět; ale on ji provedl
aniž by byl prolil jedinou krůpěj cizí krve než to-
liko svou.“

*My tedy nechceme dobývatí? Ó ano! Nepro-
vádíme žádnou koloniální politiku? Provádíme;
ale jinak nežli svět. Ne násilím, nýbrž láskou.
Ne abychom brali, ale abychom dávali. Ne aby-
chom ujařmovali, nýbrž abychom osvobozovali. Ne
ve svůj prospěch nebo pro svou čest, nýbrž pro
toho, jenž všecky stvořil národy a vykoupil a je-
muž všichni patří; pro Krista krále a pro lid: aby
všichni jedno byli.*

*Odpověď na ite, missa est při mši sv. je: Deo
gratias. Bohu díky! Odpověď na ite, missa est,
vyslání nových poslů a apoštolů činu, nemůže býti
žádná jiná než vděčná radost a srdečný jásot.*

V pravdě, jest hodno a spravedливо, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všudy vyslovovali díky, Pane svatý, Otče všemohoucí, Bože věčný. **Není větší cti, než býti poslán od Boha, Krista. a Církve. Není žádné ušlechtilější radosti, než zkouseti své mládí oběťmi. Není žádné ideálnější služby prokazované lidstvu, než zřící se všeho politického a společenského zisku a pracovati o spásu a pokoj národů. Proto: ite, missa est! Deo gratias!**

Neděle a mše svatá.

Potřebí je vrátiti slovům jejich význam. Slova jsou větším dílem prázdná hnízda, z nichž ptáci už dávno uletěli. Není v nich žádného ducha. Tak je se slovem neděle. Zesvětšela, zhmotněla, je bez duše. Nejen u těch druhých, ale z velké části i u lidí našich.

Jest proto potřeba vrátiti neděli její katolickou duši. Musíme pod troskami materialismu, (hmotařství) pohřbenou dobrou, starou neděli vzbuditi zase k životu. Neděle budiž zase nedělí křesťanstva, oživujícím a obnovujícím principem našeho duchovního znovuzrození.

Neděle je tím, čím je mše svatá. Neděle nabude teprve tenkrát opět svého centrálního významu v životě lidu, budeme-li věděti, co je mše sv.: když mši sv. takoruka znova objevíme jakožto veliké mysterium fidei, tajemství víry, jako to nejhlubší a nejvyšší a nejrozsáhlejší, co je mezi nebem a zemí.

Mše sv. a proto i neděle je bohoslužba; oběť, oddanost lidu Nejvyššímu. V pradávném křesťan-

ství přistupovali věřící po evangeliu a kázání s chlebem a vínem k oltáři. Z přinesených darů byla jedna část oddělena pro bohoslužbu, jiná pro vydržování duchovenstva a třetí byla rezervována (uchována) pro ty, kdo trpěli nouzi.

Všecko žilo z lidu: liturgie, klerus a charita; bohoslužba, kněžstvo a chudina.

Dnes přítomní věřící obyčejně už nepřinášejí oficielně žádného chleba a vína na oltář, aby je podali knězi k obětování; ale i dnes má ještě obětování chleba a vína tentýž význam. Chléb a víno, které bývá od kněze (požehnáno), posvěceno, je vždycky chléb od lidu, a víno od lidu, a sice z přirozené nutnosti; podstatně. *Společná oběť lidu* nespočívá v první řadě na tom, že se lidé spolu modlí, nýbrž na tom, že obětující nějakým způsobem něco spolu přinášejí.

*Jíti tedy na mši sv. jest proto především oficielní uznání nejvyššího Božího práva vlastnického na všecko, co jsme a co máme a z tohoto duchovního uznání vyplývající částečné vrácení našeho majetku Bohu pro Boží službu a pro Boží věc. Darování je částí bohoslužby. Choditi na mši sv. a křečovité, sobecky držeti peníze a majetek, bylo by neslučitelným protikladem. Mše sv. lakomcova je mše sv. bez prvního hlavního dílu. „Zpět ke mši sv.“ je v první řadě volání zhmotnělému světu „zpět k obětní myšlence“. *Býti křesťanem znamená dávat, darovat, obětovat pro Boha a pro Boží věc a pro Boží lid.**

Mše sv. a proto neděle je proměňování. Slovem moci Boží mění se chléb v Kristovo tělo a víno v jeho krev. Mysticky přítomný Kristus stává se svátostně přítomným Kristem, pod způsobou chleba a vína. Ale to není ještě celé proměnění. K li-

turgickému proměnění *musí přistoupiti proměnění asketické*. Nestačí, že chléb, náš chléb, který jsme položili na oltář, stane se Kristem. *My sami musíme se státi Kristy. Každý křesťan druhý Kristus!* My to často zapomínáme. Myslíme si, že jsme své nedělní povinnosti učinili zadost, když jsme obcovali liturgickému proměnění. Jdeme na mši sv., ale obyčejně se vracíme domů stejní: nesnesitelní, nedůtkliví, nelaskaví, nestřídmí, líní, smyslní. *Byla to pro nás mše sv. bez mravního proměnění*. Nepozůstává v životě žádných hlubokých stop. Nejsme lepší. Neděle naše má příliš málo ducha z ducha proměnění. Je tu příliš mnoho návyku a zevnějšnosti.

Mši svatou možno podceňovati. Je ovšem možno mši sv. i přeceňovati, jakoby byla samospasitelná; jakobychom my neměli také se své strany co přičiňovati. Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského; ani každý, kdo říká mše sv., mše sv. přijde do nebeského království. *Mše sv. je proměnění a proměnění je přetvoření v Krista, obrácení, smrt člověka starého a proměnění v člověka nového*. Takový je pravý význam neděle.

Mše svatá a proto neděle je přijímání; je spojení; je sblížení Boha a člověka, člověka a Boha, člověka a člověka. Skrze Krista a v Kristu svátostně přítomném. My pořád ještě tuze málo chápeme, jak k sobě patří oběť a obětní hostina, mše sv. a sv. přijímání. Už ve S. Z. měli v této věci jasno. Obětník (obětovatel) položil svůj dar rukama knězovými na oltář. To byla *příprava oběti*. Kněz obětoval obětní dar spolu s obětovatelem (obětujícím) Bohu a za něho. To bylo *podání oběti*. Ale nikomu nenapadlo, že je tím už obětní úkon proveden, zakončen. Bylo potřebí ještě něčeho třetího.

Kněží a spoluobětovatelé jedli z těch obětních darů. To byla *obětní hostina*, „večeře“, starozákonní přijímání. Tu máme, chceme-li, mši S. Z. *Má-li naše oběť býti celá, úplná, musíme ji požívatí nebo „přijímati“*.

Protože mše sv., oběť N. Z. dle ustanovení Božího je oběť pokrmová, proto se musí zakončiti obětní hostinou. *Mše svatá má míti svůj třetí hlavní díl, slavnost přijímání* a sice slavné přijímání celé obětní obce. Kdo spolu obětuje, taky spolu jí. Různé okolnosti způsobily, že se musí mnohá obětní hostina, přijímání konati mimo mši sv. (beze mše sv.). Toto přijímání jest nicméně jistě hostinou obětní, protože *svatá hostie* konec konců není nic jiného než *koncentrovaná* (soustředěná) a *redukovaná* (zkrácená) *mše svatá*.

Na počátku tomu tak nebylo. Přirozeně je obětní hostina v těsné souvislosti s podáním oběti, svaté přijímání při mši svaté. Kde to možno zařídití, mělo by se tak sv. přijímání přijímat, a nejideálnější by bylo přijímání lidu při oficiálních farních službách Božích. Nebylo by krásnějšího generálního přijímání než toto. To by mělo býti cílem liturgického hnutí. *Úrchol svěcení neděle sv. přijímání farnosti*.

Latinský jazyk jmenuje neděli „*dnem Páně*“. Paulinské obnovení všech věcí v Kristu proto žádá, aby i neděle byla obnovena v Kristu. Bude - ve mši svaté a skrze mši svatou. Tak tedy, *budiž ražena cesta ke společné oběti celé farnosti ve mši svaté a skrze mši svatou*. Skrze mši sv. ku předu, ku proměňující reformě obce! Skrze mši sv. k eucharistické sjednocenosti srdcí. Mše sv. se musí zase státí duší neděle.

Věčný oheň.

Proti minimálnímu křesťanství zdůrazňujeme křesťanství maximální; křesťanství naprosté (absolutní) celosti, totality! Lidská vůle musí mít odvalu, vyvozovati poslední praktické důsledky z víry. Dle vzoru našich velikých logiků (správných myslitelů), katolických to světců.

Shromažďujeme se v neděli na služby Boží. Nedělní mše sv. je obligatorní (povinné) bohoslužebné minimum. Žádné praktické křesťanství bez nedělního účastenství na mysterium fidei, na nekrvavé obnovované oběti kříže N. zákona. Ale poněvadž je naším úkolem všechno obnovovati v Kristu, musíme také všední den, od Boha sice stvořený, ale Bohu zase odňatý, zhmotněný, moderní všední den vrátiti tomu, kdo jej též stvořil; pokřesťaniti jej, pokatolíčiti.

Vynikající prostředek k opětnému pokřesťanění všedního života je mše sv. o všedních dnech. Ve starém zákoně platil příkaz: žádný den bez bohoslužby! Žádný den bez ranní oběti! Tak pravil Hospodin Mojžíšovi: „Oheň na oltáři bude neustále hořeti; kněz každodenně ráno přikládá dříví bude jej udržovati a položí na něj celopal. Je to oheň věčný, který nikdy na oltáři neuhasne“. (Lev. 6, 12, 13.)

Nepřetržitá bohoslužba! Zákon staré úmluvy musí býti též zákonem křesťanství. Když je víra naše pravá, musí znáti ustavičnou bohoslužbu: věčný oheň oltářů! Musí se plniti proroctví Malachiášovo: Toto praví Hospodin: Od východu až na západ velké jest jméno mé mezi národy, na každém místě bude obětována, a podávána jménu mé-

mu oběť čistá. (Mal. 1, 10, 11.) Náboženství musí býti především obětí; obětí všech míst a všech časů.

Tu máme *nový důkaz o pravosti katolické Církve*. Katolictví je jediné náboženství nepřetržité bohoslužby. Není žádného okamžiku, kdy by oběť hory Kalvarské na nesčíslných místech se nekrvavě neobnovovala a nekonala. Ustavičně přistupují kněží k oltářům, aby Bohu obětovali tělo a krev Páně ke chvále, díky a smíření, u vroucí modlitbě. Bůh vidí v každém okamžiku třikrát svatou (přesvatou) hostii a kalich obdivuhodný, jak se k němu pozvedá. *Protože se země neustále otáčí okolo své osy*, je ustavičně v některé zemi jitro. To je hodina, kdy kostel otvírá své dveře, kdy věřící se shromažďují ve svatyni a kněží slouží mši svatou. Tak přicházejí všechny díly světa, všechny ostrovy a země po řadě na denní světlo a dožívají se veliké oběti.

Když nám nastalo poledne a zaznělo u nás *ite, missa est*, počíná na novém světě stupňová modlitba. Když je západ slunce, obětuje se na ostrovech jižního moře v záři ranního slunce. A když nás svým stínem kryje noc, klečí Asie u nohou Nejsvětějšího při znění zvonku k proměňování. Věčné *kyrie*, věčné *gloria*, věčné *credo*, věčné *sanctus*, věčné proměňování, věčná obětní hostina přijímání, věčné požehnání, věčná modlitba a chvála a díky a smiřování. Okrsek zemský - veliký chrám! *Katolická Církev náboženstvím nepřetržitě bohoslužby!*

A nepostačí nedělní služby Boží? Ano a ne. Kdo jim obcuje, koná co je nutné, plní přísnou povinnost. Ale bohoslužby nedělní jsou naprosto nezbytné. *Než Bůh je také Bohem všedních dnů;*

proto má býti jeho neskonalá velebnost též ve všední dny předmětem našeho holdování. Žádný den bez bohoslužby! Každého dne přijímání dobrodiní nebes. Co se samo sebou více rozumí než po všecy dny obětovati oběť díků? Žádný den beze mše svaté! Po všecy dny hřešíme a zasluhujeme trestů. Co je rozumnějšího než po všecy dny obětovati oběť smíru na odpuštění a o milost? Žádný den beze mše sv. ! Ustavičně potřebujeme tělesné i duchovní pomoci Nejvyššího. Bez něho nemůžeme nic. Proto - měli bychom míti na mysli - po všecy dny prosebná oběť. Žádný den beze mše sv. !

Svatá oběť je srdcem, které ustavičně žene krev milosti ze srdce Vykupitelova mnohými miliony cév do křesťanstva. Ale srdce nesmí nikdy státi tiše. Žádný den beze mše svaté! Šest dní zavřené kostely, šest dní němé zvony, šest dní opuštěné oltáře, šest dní uhaslý obětní oheň, šest dní ztišení srdce eucharistického kněze obětníka - to svět nevydrží. Musí býti nepřetržitá bohoslužba!

Co z toho následuje? Živá účast křesťanského lidu na mši sv. také všedního dne. Čteme zase jednou první list sv. Petra: „Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý“. (I. Petr. 2, 9.) Každý křesťan v jistém smyslu kněz! Býti knězem znamená, spolupůsobiti při svaté oběti. Patříte k oltářům! Bohoslužba vašim prvním, nejsvětějším, nejvznešenějším dílem denním!

Nic nemožného! Nemůže se ovšem každý též ve všední den dostaviti k svaté oběti; ale kdo může, nemá toho zanedbávati. V starých dobrých časech platilo pravidlo: Z každého domu ať alespoň někdo je svaté oběti přítomen! A mládež! A děti!

I ony jsou mladým kněžstvem, svatým mladým lidem! Od té chvíle, co je kněz při svatém křtu pomazal svatým křížem na temeni hlavy, patří ke křesťanské obětní obci. A je to *jednou z nejkrásnějších úloh křesťanské matky*, aby své maličké zaváděla k nábožnému a rozumnému navštěvování mše sv. Nic nemožného. Ale při dobré vůli bylo by možné den co den plnit naše kostely. -

Ven z vyježděných kolejí starých zvyklostí! Co vám víra vaše hlásá jako věc největší a nejvznešenější na vašich oltářích, ctěte zmužile svou přítomností. V jedné přednášce vypravoval Hugh Benson, že ve světovém městě New-Yorku uprostřed zimního obchodního života vstoupil jedenkrát do kostela, který každý den před započetím zaměstnání od předu až do zadu byl plný lidí z obchodů. Křesťanský lid patří Kristu. Oltářům. Kdy tomu porozumíme? *Musíme mši sv. všedních dnů zase vrátiti její význam, který měla v prvotním křesťanství a v katolickém středověku. K oltářům!*

Život mší svatou.

Kterýsi katolický spisovatel řekl jedenkrát, že nemá rád neděli. Den Páně, míní, je prý dnem, kdy křesťané Pána Boha velmi zarmucují. Nejde prý jim doopravdy o mši sv. Všední den že je upřímnější. Člověk se tu ukazuje, jakým skutečně je.

Neděle je mnoho maskována. Bývá v ní mnoho zevnějšnosti, strojenosti, vypočítavosti. Též v projevování zbožnosti. Maska lže. Ne mše sv. sama

v sobě a pro sebe; ale mše sv., jak ji moderní křesťané světí.

Předstírají, jakoby jim byla tím nejvyšším, nejhlubším, nejcentrálnějším, pro život nejdůležitějším a jakoby objímala celý svět, co se sedmkrát ve 24 hodinách před našimi zraky odehrává. Zatím nezasahuje mše sv. vůbec nebo jenom nemnoho do života a událostí světa. Není srdcem a duše křesťanů tak, aby život jejich sám se stal zase mší svatou, protože zákony mše svaté jsou též zákony křesťanského života.

Neděle nesmí lháti. Mše svatá nesmí lháti. Musí býti věrným výrazem toho, co jsme, co myslíme a co chceme.

Nejenom toho nejbožštějšího na zemi, nýbrž i toho lidsky největšího, co konáme. *Neděle s farní mší sv., toť centrální a vrcholný bod životní mše svaté!*

Život mší svatou! *Proto první základní (zákon) příkaz křesťanského života obětování!* Obětováno býti musí. Bez obětování žádný života hodný život. Moderní lidé (vynalezli) vymysleli všelico, aby vytvořili pozemské bytí pohodlné a krásné. Ale jedné věci dosud nevynalezli a nikdy jí nikdo nevynalezne - život bez idey obětování. Obětováno býti musí! To ví rolník, jenž pod břemenem úroků vzdychaje potem tváře své svlažuje role své. *Bez oběti žádný chléb!*

Obětováno musí býti. To ví horník, který v nitru země zřiká se slunečního světla a čerstvého vzduchu. Bez oběti žádné uhlí, žádné železo, žádný průmyslový život. Obětováno musí býti. To ví průvodčí vlaku a námořník v bouři a větru. *Bez oběti žádný provoz.*

Obětováno musí býti! To ví učenec a spisovatel při své studijní lampě. Bez oběti žádný vědecký pokrok. Obětováno musí býti. To ví státník, který bdí nad radostmi i bolestmi své vlasti. Bez oběti žádný blahobyt národohospodářský, žádná bezpečnost a žádný pořádek. Obětováno musí býti! To ví otec, který se obětuje za své děti, matka, která dnem i nocí pečuje o svou rodinu. Bez oběti žádné rodinné štěstí! Obětováno musí býti. To ví kněz, který se musí tak mnohých věcí a radostí odříkat, aby byl všechněm vším. Bez oběti žádné náboženství, žádná mravnost, žádné nebe!

Životní mízou, která cirkuluje stromem lidstva, je míza oběti. Krví, která budující a oplodňující proudí žilami společnosti, je krev oběti. Bez oběti žádný majetek, žádná radost, žádné štěstí na zemi! Obětováno musí býti! Oddanost jednotlivce pro celek!

To není moderně myšleno ani řečeno. *Moderní kultura chce život bez obětování*. Moderní kultura staví bez základu oběti. „Spadl příval a přišly řeky a zavály větry a obořily se na dům. I padl a pád jeho byl veliký“. (Mat. 7, 27.) Kultura bez obětování vede k úpadku, protože moderní společnost buduje bez zákonů společenského řádu a proti němu.

První hlavní díl mše sv. musí proto se státi též prvním hlavním dílem společenského řádu; řádu společenského, politického a hospodářského. Pro tuto chvíli, kdy hrozí všeobecný úpadek, nemáme nic důležitějšího na práci. Celé lidstvo všech stavů a povolání musí se hotoviti (chystati), že *půjde ofěrou*, a co má nejlepšího, že to položí na patěnu.

Na patěnu obět rozumu! Budiz nás, daleko ujímati se nerozumu a duchovní zaostalosti. Ale prá-

vě sociální rozum žádá nyní, máme-li zachrániti celek, abychom se varovali každé osobní domýšlivosti, úzkoprsých soukromých plánů, stranicství a běžných frází a znali se k věčným, nezměnitelným ideálům přirozeného práva a zjevení, jak je hlásá neomylný učitelský úřad Církve v papežských okružních listech.

Na patěnu obět samolásky! Kdo sám sebe hledá, ztratí se. Všeliké sobectví, též politické a hospodářské je nekřesťanské. Bůh chce, aby všechno, co žije, žiti mohlo, aby se mu přálo i poskytlo místa, vzduchu a světla.

Na patěnu obět majetku! K pojmu majetku patří, že nám náleží; ale musí skrze nás také zase *sloužiti obecnosti*. Vlastnické právo je svaté, právo přirozené, ale též právo na život člověka důstojný je nedotknutelným přirozeným právem. *Patěna nástrojem sociálního vyrovnání.*

Život mší svatou! *Proto je druhým základním zákonem křesťanského života proměňování!* V tom se všichni shodují, že to tak dále jíti nemůže. Musí býti jinak. Všudy, v církvích, sněmovnách, na konferencích zvoní se k „proměňování“. Mohlo by se říci, že jde nyní celým světem *zvonění k proměně*. Volá se po reformách. Ale ne všichni táhnou za jeden provaz.

Od doby Lutherovy zvonil zvonek k pozdvihování tak často na poplach. Hledalo se odstranění nepřístojností ne v obnovení člověka, nýbrž v proměnění poměrů a v radikálním převratu stávajícího pořádku (řádu).

Zakládala se nová náboženství, nové náboženské (formy) útvary, nové hospodářské soustavy. Lidé zůstali jací byli a proto i jejich vášně, síly rozkladu a zkázy.

Velkým zvonem ku proměňování dovedla až dosud jenom Církev zvoniti s úspěchem ve jménu Ježíšově. Ona vsutku, kde se jí nekladly meze, změnila tvářnost země. Nenávist učinila místo lásky, bezuzdnost cudnosti, nespravedlnost spravedlnosti, nepřátelství pokoji, kletba požehnání. Novější dějiny misijní dokazují, že Církev i dnes ještě v době lidského života dovede celé země přeměnití v říši míru, neztíží-li nebo dokonce nezkrží-li jí evropská bezbožnost a hrabivost její božskou koloniální politiku.

Co koná Církev ve velikém, máme všichni uskutěčňovati v malém; zvoniti zvonkem k proměňování především ve svatyni duše. Reforma (obnova) světa a obnova lidu začíná obnovou (reformou) sebe. Jak mnoho je těch, co se nedostanou se mší svatou života dále než ke kázání. Poslouchají je, ale nedoznávají proměnění. Vracejí se domů stejní, jací byli. A přece je proměňování hlavní věcí při mši svaté, a to jak u oltáře tak i v životě.

Život mší svatou a proto třetím základním zákonem života - přijímání! Naše doba je pelagiánská; smýšlí, mluví a jedná pelagiánsky. Všecko chce dokázati svou silou.

Výchova až daleko do našich řad je pelagiánská; výchova jen přirozenými prostředky. Církevní prostředek milosti jde snad příležitostě vedle vyučování, ale není její duší. Politika je po většině pelagiánská; politika bez Církve, bez Ježíše, bez prostředků milosti.

Sociální reforma je pelagiánská. Mluvím povšechně. Nemluvím o výjimkách. Reformní návrhy snad nepopírají zpríma vždycky prostředky milosti; ale zpravidla je ignorují. Vedou si tak, jakoby u velikých problémů našich dnů nešlo pře-

devším v nejprvnější řadě sociální otázky o prostředky milosti, nýbrž o lidské chtění a přičinění. *Sociální reforma barona Prášila* chce se za vlastní vlasy vytáhnouti z bahna.

Nový i starý zákon nepřipouští v tomto ohledu žádné pochybnosti. *Buď se buduje (staví) s Bohem nebo se staví nadarmo.* Nestaví-li Hospodin domu, nadarmo pracují stavitelé jeho. Nechrání-li Pán města, bdí strážcové jeho marně. Beze mne nemůžete nic, praví Kristus. Bez milosti a církevních prostředků milosti žádná sociální láska. Bez milosti a církevních prostředků milosti žádná sociální spravedlnost, bez milosti a církevních prostředků milosti žádná sociální trpělivost, žádný mír národů a tříd.

Bez Ježíše možno snad říci, co by činiti bylo na odvrácení sociální katastrofy, ale ani bohatí, ani chudí nebudou bez Ježíše s to, aby shledali tolik sociální lásky a spravedlnosti, mírumilovnosti a trpělivosti, co jí je potřeba na zabránění světového válečného požáru všech proti všem.

Tedy *třetí díl mše svaté, třetí základní zákon soukromého i sociálního života: spojení s Ježíšem, přijímání!* V pravdě, v pravdě pravím vám: nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti ani nadpřirozeného života, života Božího ve své duši, ani života sociální lásky a spravedlnosti mezi sebou.

Třetí hlavní díl mše sv., sv. přijímání, spojení s Ježíšem, toť ten *veliký prostředek k získání světového přijímání*, spojení lidí s lidmi, bohatých s chudými, chudých s bohatými, národů s národy. *Svátostným přijímáním k přijímání sociálnímu!* Skrze spojení s Ježíšem ke spojení: s lidmi!

Život mši svatou! *Na konci mše sv. je požehnání.* Na konci, pravím. Napřed obětování, proměňování a přijímání. Potom teprv požehnání. Světových zákonů nemůžeme měnit; duchovních zrovna tak málo jako ani hmotných. Nadpřirozené tak málo jako přirozené. *Požehnání, blahobyť jednotlivců i národů závisí na stupni, jak jsme s Církví konali obětování, proměňování a přijímání.*

Osud světa.

Před lety napsal svobodomyšlný redaktor „Jak katolická Církev urážlivě dráždí smysl pro pravdu a rozum, toho nejkřiklavější příklad je viděti o svátku Božího Těla. Když povážíme, že toho dne valí se za monstrancí miliony katolíků, kteří jsou povinni věriti, že následkem přetajemného proměnění monstrance chová skutečné tělo Kristovo, měli bychom si věru zoufati, možno-li vůbec v lidstvu bojovati o nějaký pokrok. Králové, vládní úřady, generálové kráčí v průvodu za takovým opravdu pohanským zázrakem.“

Tím by bylo dobrozdání svobodného zednáře o mši sv., o svátosti oltářní a o sv. přijímání odbyto; bylo by tu činiti s opravdovou pohanskou modloslužbou. A velikolepá pašiová hra Pána našeho ve mši sv., ku které se každé neděle 100.000 zvony věřící zvou, nebyla by ničím, než smutným poblouzením lidstva. K pašiové hře může se přece konec konců ještě jíti, - ale na mši prý nejde nikdo rozumný, žádný milovník pokroku.

Já však tvrdím naopak. *Choditi na mši sv. v neděli 20. století jest věcí nejpotřebnější, nejroz-*

umnější a nejnutnější. Chodíme na nedělní mši sv., protože to je naší svatou povinností. Není to nic nového, ale dlužno to opět a opět opakovati: člověk není Bůh, je jenom tvor, ale jako tvor má svému nejvyššímu Pánu a majiteli sloužiti. *To je nejpotřebnější pravda mezi nebem a zemí.* Býti člověkem znamená sloužiti Bohu. Kdo tomu nevěří, trpí velikášstvím. *Člověk bez neděle popírá to nejpotřebnější, základ všeho řádu, povinnost bohoslužby.*

Byl jednou čas, kdy obcovati mši sv. pokládáno bylo za provinění hodné smrti. Ve Skotsku v době „reformace“ - trestal říšský sněm takové provinění zabavením majetku, vyhnanstvím a dokonce i smrtí. Protestantský kazatel Knox se vyslovil, že by raději viděl v zemi 10.000 nepřátel, než aby tam byla sloužena jediná mše sv. V Anglii musil král před svou korunovací přísahati, že svaté proměnění (mešní) zavrhuje jako rouhavou pověru.

Než, jest ještě jiná vláda, jiný soudní dvůr a jiný zákoník, podle něhož nechoditi na mši sv. platí za provinění, jež je hodno věčné smrti. Jest jenom jedno pravé náboženství, jen jedno křesťanství, jenom jedna oficielní bohoslužba křesťanská; nekrvavé obnovení pašiové hry golgotské skrze Krista kněze všech časů a na všech místech - mše sv.!

Tedy všeobecná povinnost lidstva obcovati od Boha nařízenému oficielnímu holdovacímu aktu okrsku zemského před Všemohoucím. Proto je zákon pro všechny národy, jazyky a doby, účastniti se oné slavnosti, kde skrze Krista a s Kristem a v Kristu prokazuje se Bohu všecka čest a sláva“.

Choditi na nedělní oběť není žádná libůstka zbožných duší, žádná soukromá věc, nýbrž zákon

světa. Každá nepřítomnost z lehkovážnosti nebo ze vzpoury při tomto oficiálním klanění Bohu skrze Krista v oficielní den (neděli) jest v očích spravedlnosti Boží takové provinění, že ani tisícletým trestem na onom světě nemůže býti usmířena.

Žádný tedy trest ve smyslu státního trestního zákona, *ale ovšem ve smyslu zákona Božího*. Buďto na mši sv., nebo do pekla. Buďto bráti účast jako zbožný modlitel na pašiové hře N. Z. před oltářem, nebo býti odsouzen ke hroznému pašiovému hře nešťastné věčnosti. Jsme lidé, - tedy, tvorové zde pro Boha, tož pro Bohoslužbu, nebo též k oficiálním službám Božím, ke mši svaté!

Chodíme proto na mši sv., že máme rozum. Jsme rozumní. Z jednoduché opatrnosti. Něco, co se samosebou rozumí, v neděli ohlédnouti se zpět na uplynulý týden, - takový týdenní přehled. I kdybychom mohli říci, že jsme se něčeho špatného nedopustili a že nám nikdo nemůže nic vytýkati a že nevíme něčeho, z čeho bychom se musili po všechny dny zpovídati, - nicméně jaká to týdenní přehlídka plná nedbalosti, sprostoty, hrubství, pýchy, nelaskavosti, rozmarů jenom v osmi dnech! A jde třebas pouze o obec o 1.000 duší!

A poněvadž každý hřích volá o pomstu, jak trapně a tísnivě a hrozivě musí se mračiti nebesa tam nad tím lidem po jediném týdnu hříchů! Děsivě táhnou se zlověstné černé mraky zateinnující nebe. Blýská se. Lidé cítí ve chvějícím se srdci: Bůh je rozhněván! Bůh musí trestati!

*Proč nás mívá tak mnohá bouře božské spravedlnosti? Proč tak málokdy udeří? Proč s námi jedná Bůh ještě tak milosrdně a shovívavě? Po-
vím vám to. Je to pro mši sv. Je to pro tělo, které*

se za nás vydává. Je to pro krev, která se za nás vylévá na odpuštění hříchů. *Je to pro Ježíše Krista*, který se za nás na oltáři obětuje a se modlí a je tu skutečně, opravdu a osobně přítomen. Bůh zřel tu pašiovou hru a byl usmířen.

Dnes zrovna tak jako o velkém pátku. Hrozné zemětřesení otráslou půdou bohovraždného Jerusalema. Slunce se zatmělo. Příšerná tma ležela nad zemí. Úzkost a strach zmítaly lidem. Jen okamžik ještě a bude po Jerusalemě, městě a lidu. Nebude jich. V tom skoná Ježíš na usmíření za město a lid a svět. Pašiová hra dostoupila svého vrcholu. Bůh odpouští. Bůh čeká. Zemětřesení přestává. *Záře sluneční se zase vrací.*

Od té doby není tomu jinak. Po týdnu hříchů neděle. *A každá neděle obětí smíru.* Lid se objeví před oltářem. Pak přijde Ježíš-kněz. Započne pašiová hra Nového a věčného zákona. Po nějaké radě podivuhodných modliteb je tu ten veliký, svatý okamžik. Lid padá na kolena. Nyní šeptá hlas tichou svatyní: *hoc est corpus meum!* Toť jest chléb, který se za vás vydává. Tatoť jest krev, která se za vás vylévá na odpuštění hříchů.

Ježíš ve svém celém božství a lidství je přítomen a modlí se a obětuje jak jenom Všemohoucí a nevýslovně Svatý se může modlit a obětovati za hříchy obce (farnosti) o smilování. Bouře hněvu Božího táhne se dále. Bůh čeká. Bůh má ještě jednu trpělivost, — až je konečně dosti. To všechno se odehrává neviditelně, tajemně ale skutečně.

Zkuste to někdy. Odstraňte mši sv. ze světa, a svět zahyne. Nepřijde-li už Kristus Pán a nemodlí-li se za hříchy naše, přijde trestající spravedlnost a kárá. Svět může konečně obstát bez

páry, beze strojů a železných drah; ale bez čeho
nemůže trvale a šťastně obstát, to je Ježíš, smír-
ná oběť v proměňování.

Musíme na mši sv., nechceme-li zahynouti!

Obsah.

Předmluva .	9
Mluva oltářů	11
Kdo obětuje?	15
Královské kněžstvo .	19
Katolická akce a liturgie	24
Myšlenka pospolitosti .	29
Součinnost .	33
Asperges .	39
Dominus vobiscum	44
Amen .	49
Ježíš káže .	54
Křesťanství dává .	59
Smysl proměňování	64
Srdce katolicismu . . .	69
Zvonek zvoní k proměňování	74
Pohotovost k hrdinství .	80
Ite, missa est! .	85
Neděle a mše svatá	89
Věčný oheň .	93
Život mší svatou	96
Osud světa .	102

Prelát Robert Mäder:

Zpět ke mši svaté!

Se svolením nakladatelství

„Nazareth“ v Basileji

přeložil

čestný bisk. kons. rada

Tomáš Coufal.

Knihu tuto vytiskla tiskárna

Družstva Vlast v Praze pro

Cyrilo-Methodějské

knihkupectví

Gustava Francla v Praze I.

Na Perštýně č. 14. v měsíci

březnu léta Páně 1938.

R. Mäder

Živ buď Ježíš Králi

Kč 4·50

váz. Kč 9·50

Xaver Dvořák

Pange Lingua

Apotheosa Eucharistie

Kč 15.—

váz. Kč 21.—

P. Silv. Bräito, O. P.

P. Reg. Dacík, O. P.

Kristus Spása světa

Kč 17·50

váz. Kč 23.—

Vrcholné dílo

o božském Srdci Páně

„Musí totiž kralovat“

(Oportet illum regnare)

Asketicko pastorální úvahy

o Božském Srdci Páně

Z italského přeložil

Mikuláš Levý

Kč 27.—

váz. Kč 35.—

Cesta

Duchovní cvičení pro kněze,
řeholníky a řeholnice

P. Klemens Minařík,

O. F. M.

Kč 35.—

váz. Kč 45.—